

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 800 fr. per jaar

Postcheckrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie : Prof. Mr. Ridder René VICTOR, Britselei 40, 2000 Antwerpen

EEN JAAR TOEPASSING VAN HET GERECHTELIJK WETBOEK IN HET HOF VAN BEROEP TE GENT (BURGERLIJKE KAMERS)

De bespoediging van de procedure

Geen bespoediging van de procedure zonder in de eerste jaren een vermeerdering van het aantal uitgesproken arresten. In het jaar 1969 werden door de burgerlijke Kamers 965 gemotiveerde arresten uitgesproken, tegen gemiddeld 693 per jaar in de gerechtelijke jaren 1966/67 en 1967/68.

De werkelijke bespoediging is nochtans minder belangrijk dan uit dit cijfer zou kunnen afgeleid worden. Een precies beeld volgt uit de tabel der arresten ingedeeld naargelang de uitspraak tussenkwam binnen de zes maand, meer dan zes maand doch binnen het jaar, tussen een en twee jaar, en meer dan twee jaar na het bestreden vonnis.

	binnen de 6 maanden	tussen 6 m. en 1 jaar	tussen 1 en twee jaar	meer dan twee jaar
ger. jaren 1964/66	2,9 %	19,6 %	48 %	29,5 %
ger. jaren 1966/68	1,5 %	21 %	45 %	32,5 %
jaar 1969	4,6 %	22,1 %	46,1 %	27,6 %

De bespoediging is wel niet spectaculair, maar ze is niettemin duidelijk merkbaar. De hoop op verdere vooruitgang is gewettigd.

Er is nochtans, zoals hierboven wordt vermeld, een verschijnsel dat van aard is om de gunstige vooruitzichten in de war te sturen.

De verhoging van het aantal hogere beroepen

De cijfers zijn sprekend :

Aantal ingeleide hogere beroepen :

jaar 1966	778
jaar 1967	868
jaar 1968	1090
jaar 1969	1546

Deze cijfers vragen een verduidelijking. In 1969 werden veel oude beroepen ingeschreven, circa 15 % volgens de griffier van de rol. De nieuwe zaken zouden niet het getal van 1546 bereiken, maar $1546 - 15\% = 1315$. In 1968 werd reeds met dit inschrijven van oudere zaken begonnen. De cijfers van 1968 en 1969 geven dus geen nauwkeurig beeld van de toestand. Maar wat zeker is, is het

aanzienlijk toenemen van het aantal hogere beroepen. Volgens de griffier van de rollen is dit aantal, sedert het in voege treden van het ger. wetboek, toegenomen met 64 %.

Deze toestand is zorgwekkend, en men vraagt zich af of het niet nuttig zou zijn, tot bestrijding van de pleitziekte, het inschrijvingsrecht te verhogen, en de appellant te verplichten het bedrag van de rechtsplegingsvergoeding ter griffie te consigner. Deze maatregel zou terzelfdertijd het voordeel hebben, wanneer de appellant tot de kosten wordt veroordeeld, de uitvoering van deze veroordeling te vergemakkelijken.

De hervormingen

In 1969 waren er 42 % hervormingen, de gedeeltelijke hervormingen inbegrepen.

Dit percentage is vanzelfsprekend veranderlijk volgens de aard van de zaken. In zake verantwoordelijkheid voor verkeersongevallen b.v., waren er gemiddeld 36 % hervormingen (procent zeer verschillend volgens de rechtbanken).

Wat verkeersongevallen aangaat, is het vermeldenswaard dat 20 % van de in 1969 gewezen arresten verkeersongevallen betreffen. In de twee gerechtelijke jaren 1966/1968 was de proportie 18 %, in de twee gerechtelijke jaren 1964/66 15 %. Dus een gestadige stijging.

De specialisatie

Met de specialisatie is men te Gent weinig gevorderd. Niet dat het Hof ertegen gekant is, wel integendeel. Maar op het ogenblik dat de zaak aan deze of gene Kamer wordt toebedeeld is meestal nog niet gebleken waarover het geschil draagt. De akte of het rekest van hoger beroep vermelden dit immers gewoonlijk niet.

Het komt geraadzaam voor in de akte of het rekest van hoger beroep, na de aanduiding van het aangevochten vonnis, te vermelden dat dit vonnis gewezen werd in zake van verkeersongeval, van verdeling, van aanneming van bouwwerken, enz., enz. Indien de advocaten de gewoonte aannamen dit aan te duiden zou de specialisatie effectief kunnen worden, wat, naar onze mening, belangrijke voordelen, o.m. van tijdsbesparing, met zich zou brengen.

E. VEROUGSTRAETE,

Kamervoorzitter in het Hof van beroep te Gent.

VREEDZAME REGELING VAN GESCHILLEN NAAR HET U.N.O. - CHARTER

ENKELE CONSTITUTIONELE PROBLEMEN

Inleiding :

Enkele theoretische probleemstellingen.

A. Het onderscheid geschil/toestand die de vrede in gevaar brengt.

Naar luid van art. 1 par. 1 is de vreedzame regeling van geschillen en van toestanden die de vrede in gevaar brengen een der voornaamste taken der V.N. Ook art. 2 par 3 wijst in die zin, maar spreekt slechts over geschillen. De procedures voorzien in art. 33 en 37 handelen enkel en alleen over geschillen, terwijl naar art. 34 de V.R. een onderzoek instellen kan zowel naar geschillen als naar toestanden die de vrede in gevaar brengen.

Het heeft dus een praktisch belang het onderscheid geschil/toestand zo scherp mogelijk te stellen: de verplichtingen die de leden hebben inzake regeling van geschillen zijn niet dezelfde als deze die ze bezitten voor de regeling van toestanden.

Ook de V.R. werd vrij vroeg met dit constitutioneel probleem geconfronteerd: in het Albanees-Bulgaars geschil met Griekenland beschuldigde Griekenland Albanië en Bulgarije ervan hulp te verlenen aan subversieve elementen. Deze laatsten ontkenden deze beschuldigingen en beantwoordden ze met tegenbeschuldigingen.

Hier juist werd de scheidingslijn geschil/toestand getrokken: een geschil rijst dan op wanneer de ene partij de andere beschuldigt en de beschuldigingen worden ontkend en beantwoord met tegenbeschuldigingen ⁽¹⁾.

Een nauwkeurige ontleding van de teksten laat toe volgend besluit te trekken: de verplichting geschillen vreedzaam te beëindigen komt toe aan de partijen, voor wat betreft de toestanden zijn de V.R. en de A.V. de initiatiefnemers ⁽²⁾.

B. Het onderscheid politiek/juridisch geschil dient eveneens gemaakt ⁽³⁾.

Immers naar art. 36 par. 3 zal de V.R. er rekening mee houden dat juridische geschillen door de partijen naar het Internationale Hof van Justitie worden verzonden... In making recommendations under this article the S.C. should also take into consideration that legal disputes should as a general rule be referred by the parties to the I.C.J. in accordance with the provisions of the Statute of the Court...

Art. 36 van het statuut van het I.H.J. somt limitatief een aantal materies op waarvan de geschillen daaromtrent als juridische geschillen zijn te beschouwen:

- a) interpretatie van een verdrag
- b) een vraag van internationaal recht
- c) bestaan van een feit, dat bewezen, een inbreuk zou zijn op een internationale verplichting
- d) aard en omvang van de vergoeding verschuldigd voor de schending van een internationale verbintenis.

Welk is nu het wezenlijk onderscheid politiek/juridisch geschil?

De doctrine heeft gepoogd een onderscheid te vinden: juridische geschillen zouden betrekking hebben op problemen van juridische aard, terwijl politieke geschillen, deze zouden zijn van politieke economische of sociale aard ⁽⁴⁾. Anderen beschouwen de politieke geschillen als deze die betrekking hebben op de vitale belangen van de staat ⁽⁵⁾.

Het is zeer moeilijk een onderscheid te maken: alle geschillen zijn juridische geschillen. Ze kunnen immers ingeschakeld worden binnen één der categoriën opgesomd door art. 36 van het statuut. Een staat kan echter om diverse redenen een juridische oplossing van de hand wijzen door een geschil als politiek te definiëren. Aldus wordt de staatswil en dit op grond van feitelijke overwegingen, de enige doorslaggevende determinant ⁽⁶⁾.

I. Regeling door de partijen zelf.

Art. 33 par. 1 van het charter bepaalt:

«Partijen bij een geschil, waarvan het voortduren waarschijnlijk de handhaving van internationale vrede en veiligheid in gevaar zal brengen, zullen allereerst streven naar een oplossing door onderhandeling, onderzoek, bemiddeling, conciliatie, arbitrage, gerechtelijke beslissing, het inroepen van regionale organen of regelingen, of andere vreedzame middelen naar hun keuze.»

De filosofie van art. 33 is te verhinderen dat een eindeloze reeks geschillen onmiddellijk voor UNO organen komen. Het is de taak van de partijen eerst op eigen initiatief een oplossing te zoeken en zich vervolgens tot de UNO organen te wenden ⁽⁷⁾. Dr. Pasvolsky onderlijnde dit eveneens toen hij art. 33 par. 1 uitlegde voor de U.S. Senate Committee on Foreign Relations: «if the parties refer a dispute to the S.C., the chances are that the first thing the S.C. would do would be to say to them: «Have you exhausted the means enumerated in art. 33 and any other means that you could think of settling this dispute» ⁽⁸⁾.

Dezelfde mening wordt bijgetreden door Bidault ⁽⁹⁾: «if there is a dispute, then it must be settled under art. 33 which recommends that the dispute shall be settled in the first place by means of negotiations and it does not set any limit tot the scope of these negotiations...».

De middelen die de in het geschil betrokken partijen dienen aan te wenden zijn de klassieke diplomatieke middelen om geschillen te beslechten: (onderhandeling, onderzoek, bemiddeling, conciliatie, of andere vreedzame middelen naar hun keuze); de klassieke juridische middelen: (arbitrage en gerechtelijke beslissing); alsook het inroepen van regionale organen of regelingen ⁽¹⁰⁾.

Zoals Prof. Van Bogaert het opmerkt is art. 33 par. 1 niet voorzien van een sanktie ⁽¹¹⁾. Terecht onderstreept hij dat een eventueel inlassen van een sanktie toch zonder veel gevolg zou blijven, daar de partijen niet gehouden zijn een oplossing te bereiken. Een onderzoek van de UNO praktijk toont duidelijk aan dat zowel de V.R. als de A.V. er steeds de nadruk hebben op gelegd dat de in een geschil betrokken partijen de verplichting hebben eerst en vooral via de middelen door art. 33 par. 1 opgesomd, tenminste te pogen een vreedzame oplossing te bereiken.

1. Praktijk voor de V.R.

a) Op 25-1-1946 doet Iran een beroep op de V.R. krachtens art. 35 ⁽¹¹⁾ wegens de Sovjet inmenging in binnenlandse aangelegenheden. Iran verklaart dat de onderhandelingen zoals voorzien in art. 33 par. 1 mislukt zijn, vraagt de V.R. krachtens art. 34 een onderzoek in te stellen en gepaste maatregelen te treffen. De Sovjet-Unie dringt daarentegen aan op voortzetting der onder-

handelingen daar de oplossingen opgesomd in art. 33 par. 1 niet uitgeput zijn ⁽¹²⁾. Op 30-1-1946 aanvaardt de V.R., eenparig, een ontwerp van resolutie, waaruit we volgende passage lichten: «*Considérant que les deux parties ont affirmé leur intention de chercher, par voie de négociations, une solution à l'affaire en litige, et que ces négociations seront reprises dans un délai rapproché, les invite à informer le conseil des résultats obtenus au cours de ces négociations, le conseil conservant, dans l'intervalle son droit de demander à tout moment des informations sur le déroulement desdites négociations*» ⁽¹³⁾. Hieruit moge blijken dat de V.R., vooraleer de zaak tot zich te trekken, steeds de nadruk blijft leggen op een regeling door de partijen zelf volgens de klassieke procédés.

Een groot aantal beslissingen van de V.R. wijzen in dezelfde zin.

b) Beslissing van 25-3-1947 en 9-4-1947 naar aanleiding van de incidenten in de engte van Corfu ⁽¹⁴⁾.

c) Beslissing van 16-2-1946 betreffende de syrische en libanese kwestie ⁽¹⁴⁾ ⁽¹⁵⁾.

d) Beslissing van 28-8-1947 naar aanleiding van de kwestie Egypte ⁽¹⁷⁾ ⁽¹⁸⁾ ⁽¹⁹⁾.

e) Beslissing van 25-10-1948 naar aanleiding van de blokkade van Berlijn ⁽²⁰⁾.

f) Beslissing van 14-4-1954 naar aanleiding van de kwestie Tunesie.

g) Beslissingen genomen van oktober tot december 1953 naar aanleiding van de benoeming van een gouverneur van Triest.

h) Beslissing van 22-1-1954 naar aanleiding van de palestijnse kwestie.

i) Idem voor het onderzoek van de dagorde getiteld «*Klacht van Israël tegen Egypte naar aanleiding van de beperkingen opgelegd door Egypte in het Suezkanaal*» ⁽²¹⁾.

j) Dagorde: de palestijnse kwestie:
Resolutie 4-4-56, 722° zitting ⁽²²⁾.
Resolutie 4-6-56, 728° zitting ⁽²³⁾.

2. Praktijk voor de A.V.

Zowel wat de inschrijving op de dagorde als wat de bespreking ten gronde betreft, werd er ook voor de A.V. de nadruk opgelegd dat de partijen steeds hun toevlucht tot de vreedzame middelen van hun keuze dienen te nemen en dat de A.V. hen daartoe zou stimuleren.

a) Resolutie 272 (III) en 294 (IV) naar aanleiding van de vraag van Bolivia en Australië betreffende het respecteren door Bulgarij, Hongarij en Roemenië van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden ⁽²⁴⁾ ⁽²⁵⁾ ⁽²⁶⁾.

b) Beslissingen van 13-12-1951 naar aanleiding van de marokaanse kwestie ⁽²⁷⁾ ⁽²⁸⁾.

c) Beslissing van 18-12-1952 naar aanleiding van de dagorde getiteld «*La Commission de conciliation pour la Palestine et ses travaux au regard des résolutions de l'O.N.U.*» ⁽²⁹⁾ ⁽³⁰⁾.

d) Resoluties 268 A (III) en 268 D (III) betreffende de algemene Akte van 26-9-1928 ⁽³¹⁾ ⁽³²⁾.

e) Resolutie 379 (V) betreffende oprichting van de permanente commissie van goede diensten ⁽³³⁾.

f) Resolutie 816 (IX) naar aanleiding van de dagorde «*Behandeling van personen van indische afkomst in de Unie van Zuid-Afrika*» ⁽³⁴⁾.

g) Bij onderzoek van volgende gevallen door A.V. werd art. 33 par. 1 expliciet of impliciet ingeroepen: marokaanse kwestie ⁽³⁵⁾, kwestie Oost-Nieuw Guinea ⁽³⁶⁾, kwestie Cyprus ⁽³⁷⁾.

Tot zover de U.N.O. praktijk die duidelijk onderstreept wat we hierboven hebben vermeld.

Een aantal opmerkingen van constitutionele aard dienen evenwel nog gemaakt:

1/ De procedures opgesomd in art. 33 par. 1 zijn wel degelijk alternatief en niet cumulatief ⁽³⁸⁾. Het is dus niet noodzakelijk dat de partijen teneinde aan art. 33 par. 1 te voldoen alle mogelijke diplomatieke of juridische middelen uitgeput hebben. Dit werd ook onderlijnd door de egyptische vertegenwoordiger naar aanleiding van de beslissing van 28-8-1947 in de egyptische kwestie ⁽³⁹⁾.

2/ Voldaan is aan art. 33 par. 1 indien de partijen gepoogd hebben tot een akkoord te komen ⁽⁴⁰⁾. Een goede afloop is dus niet vereist vooraleer men zich tot de A.V. of V.R. wenden kan.

3/ Art. 33 par. 1 handelt enkel en alleen over geschillen. Toestanden vallen buiten het bestek van dit artikel.

II. Regeling door tussenkomst van de organen der V. N.

I. Door tussenkomst van de Veiligheidsraad.

A — Art. 33 par. 2

Art. 33 par. 2 van het charter bepaalt:

«*De Veiligheidsraad zal wanneer hij dit noodzakelijk oordeelt, een beroep doen op de partijen om hun geschil met zodanige middelen te beslechten.*»

Partijen dienen, zoals hoger gemeld, zelf het initiatief te nemen om hun geschillen te beslechten. Naar art. 33 par. 2 kan de V.R., rekening houdende met de opportuniteit, het initiatief nemen en uit eigen beweging partijen uitnodigen om art. 33 par. 1 toe te passen. Deze uitnodiging heeft echter geen enkel dwingend karakter ⁽⁴¹⁾.

B — Art. 34.

Art. 34 van het charter bepaalt:

«*De Veiligheidsraad kan ieder geschil of iedere toestand, die tot internationale wrijving zou kunnen leiden of tot een geschil aanleiding zou kunnen geven, onderzoeken, teneinde vast te stellen of het voortduren van een geschil of van een toestand waarschijnlijk de handhaving van internationale vrede en veiligheid in gevaar zal brengen.*»

Art. 34 verleent dus de V.R. een onderzoeksrecht om na te gaan of de vrede werkelijk in gevaar is. Dit onderzoek kan onmiddellijk worden ingesteld ofwel na het houden van diplomatieke onderhandelingen door de partijen. Naar Lauterpracht's Oppenheim kan het onderzoeksrecht uitgeoefend worden in elke stand van het geschil of van de toestand, zelfs vóór de toepassing van art. 33 en zelfs vóór het ontstaan van het geschil ⁽⁴²⁾. Art. 34 kan uitgeoefend worden in correlatie met art. 36 voor wat de aanbevelingen betreft, in correlatie met art. 33 par. 2 of met art. 37 ⁽⁴³⁾.

Op te merken valt dat art. 34 van toepassing is zowel voor geschillen als voor toestanden.

In de praktijk zal de V.R. beroep doen op onderzoekscommissies die hij in het leven riep op grond van art. 29. De doctrine aanvaardt eveneens dat een krachtens art. 34 genomen beslissing de partijen bindt op grond van art. 25 van het charter ⁽⁴⁴⁾. Soms werd een dergelijke onderzoekscommissie zelfs belast met een bemiddelingsopdracht: geschil India/Pakistan ⁽⁴⁵⁾.

De praktijk van de V.R. laat ons toe de praktische waarde van deze theoretische stellingen na te gaan. Voor eerst twee voorbeelden van een onderzoek.

1) Naar aanleiding van de incidenten langs de griekse grens, verzocht de griekse regering ⁽⁴⁶⁾ de V.R. op grond van art. 34 een onderzoekscommissie in te stellen om

na te gaan of er aan de guerilleros effectieve steun werd geleverd. Bij beslissing van 19-12-1946 werd een onderzoekscommissie ingericht ⁽⁴⁷⁾. De commissie was samengesteld uit de vertegenwoordigers van de elf lidstaten die de V.R. uitmaakten. Op 27-6-1947 legde de commissie haar rapport bij de V.R. neer ⁽⁴⁸⁾. Bij het bespreken der kwestie, werden twee ontwerpen van resolutie naar voren gebracht, waarvan één duidelijk geïnspireerd door de aanbevelingen geformuleerd door de onderzoekscommissie.

De V.R. schrapt de griekse kwestie van haar agenda op 15-9-1947: de onderzoekscommissie hield meteen op te bestaan.

2) Naar aanleiding van de incidenten Pakistan/India, onderzocht de V.R. of er daden van agressie waren gepleegd. Op 20-1-1948 besloot de V.R. op grond van art. 34 een onderzoekscommissie op te richten, teneinde de toestand in de staten Jammu en Kashmir te onderzoeken. De commissie was samengesteld uit vijf leden der Verenigde Naties, waarvan één gekozen door elke partij, één aangewezen door de voorzitter van de V.R. en twee benoemd door de V.R. ⁽⁴⁹⁾. De commissie werd tevens belast met een bemiddelende opdracht. Na een voorafgaandelijk onderzoek van de militaire, politieke en economische toestand ter plaatse, wijdde de commissie zich vooral aan haar bemiddelende taak. De commissie legde drie voorlopige rapporten neer ⁽⁵⁰⁾. In het derde rapport, neergelegd op de 457^e zitting, op 17-12-1949, meldde de onderzoekscommissie de veiligheidsraad dat haar taak als beëindigd werd beschouwd en verzocht ze om aanstelling van een enig bemiddelaar. De V.R. aanvaardde dit ⁽⁵¹⁾.

Deze, schijnbaar eenvoudige, werkwijze roept nochtans enkele problemen van constitutionele aard op.

Eerste probleem: Kan de V.R. zonder dat de partijen het hebben gevraagd een onderzoek instellen en kan het onderzoek verder worden gezet als de initiale klacht wordt ingetrokken?

Deze vraag werd gesteld naar aanleiding van een franse ontwerp-resolutie ⁽⁵²⁾ ertoe strekkende, akte te nemen van de afstand van klacht van Iran tegen de Sovjet-Unie alsook van het akkoord tussen de beide regeringen gesloten. In de loop van het debat had een gedachtenwisseling plaats over de bevoegdheid van de V.R. een onderzoek in te stellen zonder dat de partijen het hadden gevraagd of een onderzoek verder te zetten na het intrekken van de initiale klacht. De V.R. zond een memorie van de Secretaris-Generaal naar het comité van experts voor onderzoek en rapport. Het comité slaagde er echter niet in tot een gemeenschappelijke visie te komen, de meerderheid der experts kleeft echter de volgende redenering aan ⁽⁵³⁾: krachtens art. 34 heeft de V.R. tot plicht elk geschil of elke toestand die de vrede en internationale veiligheid in gevaar kan brengen te onderzoeken. Daaruit volgt dat de V.R. niet moet wachten tot een partij officieel klacht heeft neergelegd, hij kan uit eigen beweging onderzoeken en optreden, hij kan ook blijven onderzoeken zonder rekening te houden met de wil der betrokken partijen. Hij alleen kan een beslissing nemen. Een lid van de V.R. verklaarde eveneens dat de V.R. het recht had op eigen initiatief een onderzoek in te stellen, nochtans was hij van mening dat de V.R. alle bevoegdheid verloor om een geschil te onderzoeken, wanneer de initiale klacht waardoor het geschil bij de V.R. aanhangig was gemaakt, ingetrokken werd ⁽⁵⁴⁾. Tekstexegetisch gezien lijkt de interpretatie van de meerderheid van het comité der experts wel de juiste te zijn. Nochtans zou een dergelijke interpretatie eventueel aanleiding kunnen geven tot wel bevreemdende toestanden dat partijen reeds geruime tijd in een verdragtekst een einde aan een geschil hebben

gemaakt en dat de V.R. dit geschil steeds maar blijft onderzoeken.

Tweede probleem: Het probleem der sub-commissies.

Sommige voorstellen strekten er in de praktijk toe in het kader van art. 34 sub-commissies in het leven te roepen. Hier stelt zich nu de fundamentele vraag: zijn deze sub-commissies te beschouwen als preliminaire proceduremaatregelen, beheerst door art. 29 ⁽⁵⁵⁾ of zijn het maatregelen beheerst door art. 34? Het praktisch belang van deze vraag is zeer groot. Wordt het scheppen van sub-commissies beschouwd als preliminaire proceduremaatregelen, dan wordt dit scheppen beheerst door art. 27 par. 2 dat de gewone meerderheid poneert. Vallen de sub-commissies echter binnen het kader van art. 34, dan wordt het in het leven roepen van sub-commissies beschouwd als te ressorteren onder toepassing van art. 27 par. 3 dat poneert een meerderheid van stemmen waaronder deze van de vijf permanente leden; tevens mag een partij bij een geschil betrokken, geen stem uitbrengen.

Dit belangrijk constitutioneel probleem kwam enkele malen ter sprake in de V.R.:

a) Beslissing van 27-2-1947 naar aanleiding van de kwestie van het nauw van Corfu ⁽⁵⁶⁾.

b) Beslissing van 24-5-1948 naar aanleiding van de kwestie Tsjechoslovakië ⁽⁵⁷⁾.

Sommige leden verdedigden de stelling dat de oprichting van een sub-commissie een gewone procedurezaak is, zoals voorzien door art. 29 en bijgevolg geregeerd wordt door art. 27 par. 2.

De Sovjet-afgevaardigde Gromyko beschouwde echter de sub-commissies als echte organen van onderzoek in de zin van art. 34 en bijgevolg geregeerd door art. 27 par. 3. In de kwestie van het Corfu kanaal verzette de Sovjet afgevaardigde zich echter niet tegen de oprichting van een sub-commissie. In de zaak Tsjechoslovakië deed hij dit wel: hij gebruikte een veto bij de stemming over de vraag of het over een procedurestemming ging, wanneer dan de eigenlijke oprichting van de sub-commissie ter sprake kwam gebruikte hij opnieuw een veto ⁽⁵⁸⁾.

Derde probleem: Verhouding tussen art. 34 en art. 25 van het U.N.O.-charter.

Naar aanleiding van het geschil Griekenland/Albanië-Bulgarije-Joegoslavië wierp zich de vraag op of de beslissing krachtens art. 34 een onderzoekscommissie in te stellen een eenvoudige aanbeveling was ofwel een werkelijke verplichting die de lidstaten bond krachtens art. 25. In de loop van de 147^e zitting op 27-6-1947 beheerste deze vraag de debatten die volgden op het indienen van een Amerikaanse ontwerp-resolutie ertoe strekkende een bijzondere commissie op te richten die moest overgaan tot het vaststellen van grensschendingen ⁽⁵⁹⁾.

De meningen waren zeer sterk verdeeld, voor de enen ging het om een loutere aanbeveling, voor de anderen om een werkelijke verplichting, zodat geen duidelijk constitutioneel standpunt kon worden ingenomen betreffende dit probleem ⁽⁶⁰⁾.

C — Art. 35 ⁽⁶¹⁾.

Art. 35 van het charter bepaalt:

«1. Ieder lid van de V.N. kan de aandacht van de V.R. of van de A.V. vestigen op ieder geschil of iedere toestand als bedoeld in art. 34.

2. Een staat die geen lid is van de V.N., kan op ieder geschil, waarbij hij partij is, de aandacht van de V.R. of van de A.V. vestigen, indien hij bij voorbaat, met het oog op het geschil, de verplichting tot vreedzame beslech-

ting zoals in het handvest neergelegd, aanvaardt.

3. Het optreden van de A.V. met betrekking tot zaken die krachtens dit artikel onder haar aandacht worden gebracht, zal onderworpen zijn aan de bepalingen van art. 11 en 12 ».

Naar art. 35 kan zowel een lidstaat van de U.N.O. (art. 35 par. 1) en mits het vervullen van zekere voorwaarden ook de niet leden van de U.N.O. (art. 35 par. 2) de aandacht van de V.R. vestigen op een geschil of op een toestand.

1. Art. 35 par. 1.

Het huishoudelijk reglement van de V.R. regelt de manier waarop een geschil of een toestand aan de aandacht van de V.R. wordt opgedrongen. Naar luid van dit reglement dient de voorzitter de V.R. bijeen te roepen wanneer een staat toepassing maakt van art. 35. De mededeling waardoor de aandacht van de V.R. wordt gewekt dient eerst ter kennis gebracht van de vertegenwoordigers in de V.R., vervolgens wordt ze ingeschreven op de voorlopige dagorde van een zitting van de V.R. De voorlopige dagorde wordt ten minste drie dagen op voorhand aan de leden van de V.R. medegedeeld. Hiervan kan bij hoogdringendheid afgeweken worden: bekendmaking van voorlopige dagorde en oproepbrief worden terzelfdertijd medegedeeld.

De aanvaarding van de dagorde vormt het eerste punt van de voorlopige dagorde van elke zitting. Het huishoudelijk reglement voorziet ook dat elk lid van de UNO dat de aandacht van de V.R. trekt op een zaak krachtens art. 35 par. 1, kan uitgenodigd worden om deel te nemen aan de discussie van de zaak, echter zonder stemrecht. De moeilijkheid is echter na te gaan welke de precieze constitutionele waarde is van de inschrijving van een zaak op de dagorde. Volgens sommige leden moet de inschrijving op de dagorde van geschillen en toestanden krachtens art. 35 een gewone en normale daad van de V.R. zijn. Als argument kan men aanhalen dat de inschrijving van een zaak op de dagorde nog niet betekent dat de V.R. bevoegd is om zich met de zaak bezig te houden. Volgens andere leden moet de inschrijving van een zaak op de dagorde aan zekere voorwaarden voldoen als daar zijn, bepaalde vormvereisten, een begin van bewijs enz. De vroegste praktijk toont aan dat eens te meer geen algemene regelen naar voren te brengen zijn. De inschrijving op de dagorde hangt af van omstandigheden die verschillen van geval tot geval.

a) Beslissing van 26-3-1946 naar aanleiding van de Iraanse kwestie. De V.R. besluit de kwestie op zijn dagorde te plaatsen, niettegenstaande bepaalde leden beweerden dat de vrede en de veiligheid niet in gevaar was en aldus niet was voldaan aan de voorwaarden van art. 35 par. 1 ⁽⁶²⁾.

b) Beslissing van 24-9-1946 naar aanleiding van de Sovjet-Russische verklaring betreffende de aanwezigheid van geallieerde troepen op niet vijandelijk grondgebied. De V.R. plaatst echter niet op de dagorde wegens vaagheid van de verklaring ⁽⁶³⁾.

c) Beslissing van 28-8-1946 naar aanleiding van de klacht geformuleerd door de Socialistische Republiek Oekraïne tegen Griekenland. De V.R. plaatst de klacht op zijn dagorde ⁽⁶⁴⁾.

d) Beslissing van 17-3-1948 naar aanleiding van de kwestie Tsjecho-Slovakië. De V.R. schrijft in op de dagorde ⁽⁶⁵⁾. Voorstanders van de inschrijving beweerden hier zeer duidelijk dat de V.R. niet kan weigeren een zaak op de dagorde in te schrijven omdat de inschrijving op de dagorde helemaal geen beslissing ten gronde is, zelfs geen beslissing over de bevoegdheid van de V.R.

e) Beslissing van 14-4-1952 naar aanleiding van de

kwestie Tunesië. Geen inschrijving op de dagorde wegens inbreuk op art. 2 par. 7 ⁽⁶⁶⁾.

f) Beslissing van 3-9-1953 naar aanleiding van de kwestie Marokko. Geen inschrijving op de dagorde wegens inbreuk op art. 2 par. 7 ⁽⁶⁷⁾.

g) Beslissing van 10-9-1954 naar aanleiding van de aanval gedaan op een Amerikaans marinevliegtuig. Inschrijving op de dagorde ⁽⁶⁸⁾.

h) Beslissing van 31-1-1955 naar aanleiding van vijandelijkheden in de buurt van een aantal eilanden gelegen in de buurt van de Chinese kust. Inschrijving op de dagorde ⁽⁶⁹⁾.

i) Beslissing van 26-6-1956 naar aanleiding van de kwestie Algerië. Geen inschrijving op de dagorde wegens inbreuk op art. 2 par. 7 ⁽⁷⁰⁾.

2. Art. 35 par. 2.

Art. 35 par. 2 wordt slechts zelden toegepast. Enkele concrete gevallen dienen nochtans vermeld:

a) Vraag betreffende de verhoudingen tussen Siam en Frankrijk, gesteld door Siam in een mededeling gedaan op 15-7-1946.

b) De zaak Hyderabad in een mededeling gedaan door Hyderabad op 21-8, 12-9 en 13-9-1948 ⁽⁷¹⁾.

c) Klacht van het Koninkrijk Jordanië tegen Israël ⁽⁷²⁾.

d) de Chinese Volksrepubliek heeft ook de aandacht van de V.R. getrokken, zonder zich echter expliciet op art. 35 par. 2 te beroepen: «Klacht wegens gewapende invasie van het eiland Taiwan» «Klacht wegens een luchtbombardement van het Chinese grondgebied» ⁽⁷³⁾.

Ook houdt art. 35 par. 2 bepaalde voorwaarden voor niet-UNO leden in:

— de staat die de zaak onder ogen brengt van de V.R. moet partij zijn in het geschil.

— de staat moet, voorafgaandelijk, met het oog op het oplossen van het geschil, de verplichtingen betreffende de vreedzame regeling van geschillen zoals voorzien in het charter, aanvaarden.

Zo deed Siam in een nota van 15-7-1946 in zijn geschil met Frankrijk, Hyderabad in een nota gedateerd 21-8-1948 ⁽⁷⁴⁾. De Chinese Volksrepubliek zweeg over de aanvaarding van de verplichting van art. 35 par. 2.

D. — Art. 36.

Art. 36 van het charter bepaalt:

«1. De V.R. kan in ieder stadium van een geschil als bedoeld in art. 33 of van een toestand van gelijke aard, passende procedures of methodes voor de regeling ervan aanbevelen.

2. De V.R. moet rekening houden met alle procedures, ter beslechting van het geschil, die reeds door de partijen zijn aanvaard.

3. Bij het doen van aanbevelingen krachtens dit artikel moet de V.R. ook in aanmerking nemen dat rechtsgeschillen als algemene regel door de partijen aan het Internationaal Gerechtshof moeten worden onderworpen overeenkomstig de bepalingen van het statuut van het Hof.»

Bij de tekstexegetische ontleding van art. 36 rijzen onmiddellijk een aantal problemen van constitutionele aard op. Ze kunnen onderverdeeld worden in hoofdzakelijk 4 categorieën: welke is de verhouding tussen art. 36 par. 1 en art. 33 par. 1; welke is de draagwijdte van het begrip «passende procedures of methodes» zoals bedoeld in art. 36 par. 1 en welke kunnen deze in concreto zijn; de problematiek vervat in art. 36 par. 2 en tenslotte de problematiek vervat in art. 36 par. 3.

Bij het nagaan van de praktijk van de V.R. wordt zeer

weinig expliciet gehandeld over art. 36. Het is dus noodzakelijk het geheel van aanbevelingen die procedures of methodes voor regeling op het oog hebben na te gaan en systematisch uit te halen hetgeen kan ingeschakeld worden in het kader van de constitutionele problematiek opgeroepen door art. 36.

Eerste probleem : Welke is de verhouding tussen art. 33 par. 1 dat bepaalt dat partijen in een geschil betrokken «allereerst» een oplossing zullen betrachten door vreedzame middelen en art. 36 par. 1 volgens hetwelk, de V.R. «in ieder stadium» van een geschil of toestand procedures of methodes voor regeling kan aanbevelen?

Een antwoord kan min of meer afgeleid worden uit de debatten die de beslissingen van 25 maart (75) en 9 april 1947 (76) aangaande de kwestie van het Corfu-kanaal voorafgingen. Verschillende leden verklaarden uitdrukkelijk dat de V.R. er zich steeds moet van op de hoogte stellen dat de partijen eerst aan de voorwaarden van art. 33 par. 1 moeten voldaan hebben vooraleer de V.R. krachtens art. 36 kan optreden (77).

Ook naar aanleiding van de debatten die de beslissing van 28/8/47 betreffende de Egyptische kwestie voorafgingen, kwam de verhouding art. 33 / art. 36 ter sprake. Op 20/8/47 had de Braziliaanse afgevaardigde een ontwerp van resolutie voorgelegd waarvan de inhoud de volgende was (78): aan partijen werden aanbevelingen gedaan, o.a. opnieuw rechtstreekse onderhandelingen aanknopen en in geval van mislukking, andere vreedzame middelen aanwenden en de V.R. op de hoogte houden van de stand der onderhandelingen.

De mening werd herhaaldelijk naar voren gebracht door leden van de V.R. dat de V.R. slechts passende procedures of methodes kan aanbevelen krachtens art. 36, nadat aan de voorwaarden van art. 33 par. 1 was voldaan. De Egyptische vertegenwoordiger verzette zich tegen een dergelijke interpretatie door te beweren dat indien men eerst aan art. 33 par. 1 moest voldoen, men de rol die de V.R. krachtens art. 36 par. 1 kan spelen volledig teniet doet (79). Op 28/8/47 werd de ontwerp-resolutie van Brazilië verworpen: 6 stemmen voor, 1 tegen (USSR) en 3 onthoudingen (80).

Het is o.i. evident dat de partijen eerst art. 33 par. 1 moeten hebben toegepast, vooraleer de V.R. in het kader van art. 36 par. 1 procedures of methodes kan aanbevelen. Immers zonder voorafgaandelijke vreedzame pogingen om een geschil te beslechten door de partijen, kan de zaak voor de V.R. niet behandeld worden daar de partijen de initiatiefnemers zijn en de V.R. slechts een secundaire rol speelt.

Tweede probleem : Welke is de draagwijdte van het begrip «passende procedures of methodes» zoals bedoeld in art. 36 par. 1 en welke kunnen deze in concreto zijn?

De V.R. kan dus de passende procedures of methodes die strekken tot oplossing van geschil of toestand aanbevelen. Opgemerkt dient echter te worden dat art. 36 ingeschakeld is in het geheel van hoofdstuk VI dat als titel draagt: vreedzame beslechting van geschillen. De V.R. kan dus geen procedures of methodes aanbevelen die juridisch zouden wortelen in art. 36 par. 1 maar die buiten dit vreedzaam kader vallen. Dit probleem werd wel even aangeraakt tijdens de debatten die de beslissing van 28/6/46 naar aanleiding van de Spaanse kwestie voorafgingen (81). De poolse afgevaardigde had in een brief gedateerd 9/4/46 (82), de V.R. gewezen op het gevaar dat er voor de internationale vrede en veiligheid bestond door het vigerende Franco-regime in Spanje. In een ontwerp-resolutie (83) verzocht de poolse afgevaardigde alle UNO-leden op grond van art. 39 en 41 hun diplomatieke betrekkingen met Spanje te verbreken. In de debatten die

hierop volgden, werd er herhaaldelijk op gewezen dat art. 39 en 41 hier niet van toepassing waren daar volgens de bewoordingen van de ontwerp-resolutie men zich binnen het kader van hoofdstuk VI bevond (84). Tot dezelfde conclusie kwam het zg. «Sous-comité chargé de la question espagnole» (85):

«Cette situation peut donc être traitée par le C.S. en vertu du chapitre VI de la Charte où sont prévues des mesures de règlement et d'ajustement pacifiques.

Le C.S. a le pouvoir, en vertu de l'art. 36, de recommander des procédures ou des méthodes d'ajustement appropriées à une situation de ce genre. Il n'est pas doté de pouvoir d'exécution comme il en est prévu au chapitre VII, mais il a le pouvoir de trouver les méthodes d'ajustement qu'appelle la situation dont il s'agit.»

In de praktijk waren de procedures of methodes door de V.R. aanbevolen de volgende:

a) In de zaak betreffende het Corfu-kanaal heeft de V.R. de partijen aanbevolen hun geschil te onderwerpen aan het Internationaal Hof van Justitie (86).

b) In de kwestie Iran heeft de V.R. akte genomen van het feit dat de partijen hun (tot dan toe mislukte) onderhandelingen zouden hervatten, tevens werden de partijen verzocht de V.R. regelmatig op de hoogte te houden van de stand der besprekingen (87).

c) In de kwestie Guatemala heeft de V.R. de zaak niet verder onderzocht na beroep gedaan te hebben op de partijen hun vijandelijkheden te staken (88).

d) In de kwestie Palestina (vóór de beslissing van 15/7/48), heeft de V.R. de partijen gevraagd hun wreedheden te staken, onderhandelingen tussen joden en arabieren op gang te brengen en een wapenstilstand af te kondigen (89).

e) In de kwestie Indonesië drong de V.R. er bij de partijen op aan hun vijandelijkheden te staken en hun toevlucht te nemen tot arbitrage of andere vreedzame middelen (90).

f) In het geschil Indië / Pakistan, werden er een reeks bemiddelingspogingen voorgesteld. Vervolgens werd een onderzoekscommissie belast met een bemiddelende opdracht (91).

Derde probleem : Art. 36 par. 2.

Art. 36 par. 2 houdt dus een beperking in van art. 36 par. 1 en is de logika zelf. Deze beperking toont opnieuw duidelijk aan dat de partijen bij de vreedzame regeling van geschillen steeds de drijvende kracht dienen te zijn. De praktijk wijst in ieder geval in die richting.

a) Beslissing van 30/1/46 naar aanleiding van de Iraanse klacht. Een Britse ontwerp-resolutie werd eenparig aanvaard (92). Dat rekening diende gehouden met de procedures door de partijen aanvaard blijkt uit volgende passage: «Considérant que les deux parties ont affirmé leur intention de chercher, par voie de négociation, une solution à l'affaire en litige et que ces négociations seront reprises dans un délai rapproché...» (93).

b) Beslissing van 21/4/48 betreffende het geschil India / Pakistan: Ontwerp van resolutie (94) uitgaande van België, Canada, China, Columbia, Groot-Brittannië en USA waarin uitdrukkelijk rekening wordt gehouden met het gemeenschappelijk standpunt van de in het geschil betrokken partijen, nl. dat ze ernede instemmen dat een plebisciet zou beslissen over de toekomst van de staten Kashmir en Jammu.

Vierde probleem : Art. 36 par. 3 (95).

Art. 36 par. 3 bepaalt dat de juridische geschillen dienen verwezen te worden naar het Intern. Hof van Justitie. Naar aanleiding van de kwestie van het Corfu-kanaal werd over dit constitutioneel probleem gehandeld (96). Op 9/4/47 aanvaardde de V.R. een ontwerp-resolutie waaruit we vol-

gende passage lichten ⁽⁹⁷⁾: «Le C.S.... recommande au Gouvernement du Royaume-Uni et de l'Albanie de soumettre immédiatement ce différend à la Cour Internationale de Justice, conformément aux dispositions de la Cour...».

Een belgisch amendement toegevoegd aan een resolutie naar voren gebracht in de egyptische kwestie, strekte er toe de ganse zaak over te dragen aan het Intern. Hof van Justitie. De belgische vertegenwoordiger baseerde zich op de juridische overweging dat de fundamentele grond van het geschil de toepassing was van het engels/egyptisch verdrag van 1936. Het amendement werd echter verworpen ⁽⁹⁸⁾ omdat beweerd werd dat art. 36 par. 3 slechts handelt over juridische geschillen en het in de egyptische zaak ging om een politiek geschil: nl. de aanwezigheid van britse troepen op egyptisch grondgebied ⁽⁹⁹⁾. Als besluit van art. 36 mag wel onderstreept worden dat de bevoegdheid van de V.R. in het kader van art. 36 zeer sterk werd beperkt. Weliswaar kan hij, naar de tekst, in ieder stadium van een geschil of toestand de passende procedures of methodes aanbevelen, maar de partijen dienen eerst art. 33 par. 1 uitgeput te hebben, de procedures en methodes moeten kunnen ingeschakeld worden in het kader van hoofdstuk VI van het Charter; tevens voeren art. 36 par. 2 en art. 36 par. 3 nog verdere beperkingen aan.

E. — Art. 37.

1. Mochten de partijen bij een geschil als bedoeld in art. 33 er niet in slagen het te beslechten en met de in dat art. aangeduide middelen, dan moeten ze het aan de V.R. onderwerpen.

2. Indien de V.R. van oordeel is, dat de voortduring van het geschil in feite waarschijnlijk de handhaving van internationale vrede en veiligheid in gevaar zal brengen, moet hij beslissen, hetzij om op te treden krachtens art. 36, hetzij om zodanige voorwaarden tot beslechting aan te bevelen als hij passend zal oordelen.

Art. 37 is niets anders dan het logische verlengstuk van art. 33 par. 1. Immers indien de partijen opgetreden zijn volgens de bepalingen van art. 33 par. 1 en geen oplossing werd bereikt (art. 33 par. 1 verplicht de partijen niet tot een oplossing te komen) dan rest hun geen andere oplossing dan hun geschil over te dragen aan de V.R. In de praktijk heeft art. 37 weinig toepassing gekend: Egypte heeft de egyptische kwestie krachtens dit artikel aan de V.R. overgedragen ⁽¹⁰⁰⁾.

Indien naar art. 37 par. 2 de V.R. van oordeel is dat de voortduring van een geschil de internationale orde en veiligheid in gevaar zal brengen, dient hij op te treden. Treedt de V.R. op krachtens art. 36 dan rijst hier natuurlijk dezelfde constitutionele problematiek op als degene die we besproken hebben onder art. 36, met dien verstande evenwel dat art. 37 slechts handelt over geschillen en niet over toestanden. Treedt de V.R. niet op krachtens art. 36, dan beveelt hij zodanige voorwaarden aan als hij passend oordeelt tot beslechting.

Naar de auteur Delbez ⁽¹⁰¹⁾ zou men hier heel wat verder gaan dan onder art. 36. De V.R. zou hier geen procedures maar een oplossing ten gronde aanbevelen. De V.R. benadrukt zijn tussenkomst en zou zich dieper mengen. Of een dergelijke visie uit de tekstexegese af te leiden is, valt o.i. te betwijfelen.

F. — Art. 38.

Onverminderd de bepalingen van de art. 33-37, kan de V.R., indien alle partijen bij enig geschil zulks verzoeken, aanbevelingen doen aan de partijen met het oog op een vreedzame beslechting van het geschil.

Dit art. 38 bepaalt dus dat het mogelijk is dat alle in

een geschil betrokken partijen zich rechtstreeks tot de V.R. wenden die dan de maatregelen die hij nuttig oordeelt kan aanbevelen. Dit in de praktijk ongebruikt artikel ⁽¹⁰²⁾ roept verder geen problemen op. Onderstreept mag echter opnieuw worden dat de wil der partijen doorslaggevend is en dat het optreden van de V.R. subsidiair blijft.

II. Door tussenkomst van de Algemene Vergadering.

Op grond van artikelen 10 ssq van het Charter kan de A.V. kennis nemen van geschillen tussen partijen. Naar art. 24 par. 1 kent het Charter aan de V.R. de voornaamste taak toe voor de handhaving van de internationale vrede en veiligheid. De bevoegdheid van de V.R. is op dit gebied echter geenszins exclusief. Exclusief wordt de bevoegdheid van de V.R. slechts wanneer hij optreedt binnen het kader van hoofdstuk VII van het Charter, waar gehandeld wordt over dwangmaatregelen.

Vanuit een zekere hoek bekeken is de bevoegdheid van de A.V. zelfs ruimer dan deze van de V.R.: immers de V.R. heeft slechts bevoegdheid om op te treden wanneer het gaat om geschillen die de internationale vrede en veiligheid in gevaar brengen (vgl. art. 33), terwijl de A.V. geen rekening dient te houden met dit criterium. Art. 10 laat een dergelijke interpretatie toe: de A.V. kan zich bezig houden met alle problemen omvat binnen het kader van het Charter. Is de bevoegdheid van de A.V. ten opzichte van de V.R. mogelijk ruimer, toch wordt ze ten opzichte van de bevoegdheid van de V.R. technisch beperkt:

1°/: Art. 12 par. 1: Zolang de V.R. zich krachtens het Charter met een zaak bezig houdt, dient de A.V. zich van elke aanbeveling te onthouden, tenzij de V.R. erom zou verzoeken ⁽¹⁰³⁾.

2°/: Art. 11 par. 2: Iedere zaak die een «optreden» vereist zal door de A.V. naar de V.R. verwezen worden. De bevoegdheid van de A.V. is dus beperkt tot het domein van de aanbevelingen ⁽¹⁰⁴⁾.

Een zaak kan nu bij de A.V. aanhangig worden gemaakt hetzij door een UNO-lid (art. 35 par. 1), hetzij door een niet-UNO-lid mits het vervullen van zekere voorwaarden (art. 35 par. 2), hetzij door de V.R. zelf. Op haar beurt kan de A.V. de aandacht van de V.R. vestigen op bepaalde toestanden die de vrede en de veiligheid in gevaar zouden kunnen brengen (art. 11 par. 3).

De A.V. heeft vervolgens het recht de zaak te bespreken, aanbevelingen tot de staten, de V.R. of tot beiden te richten (art. 11 par. 2). Tevens kan de A.V., net als de V.R., een onderzoek instellen, controle uitoefenen, hetgeen inherent is aan de besprekings- en aanbevelingstechniek. Ze kan, naar art. 22 permanente of tijdelijke organen van onderzoek en controle oprichten die noodzakelijk zijn om haar taak te vervullen. Tevens kan de A.V. naar art. 14 maatregelen aanbevelen betreffende het vreedzaam regelen van iedere toestand, onverschillig waaruit deze voortkomt, waarvan ze waarschijnlijk acht, dat deze het algemeen welzijn of de vriendschappelijke betrekkingen tussen de volkeren zal schaden, met inbegrip van toestanden, die voortvloeien uit de schending van de bepalingen van het handvest waarin de doeleinden en beginselen van de V.N. zijn uiteengezet.

In de praktijk kwamen dan ook heel wat belangrijke gevallen voor de A.V. als daar zijn: het geschil tussen India en Zuid-Afrika betreffende de behandeling van inwoners van indische afkomst in de Unie van Zuid-Afrika, de onafhankelijkheid van Korea, de houding die diende aangenomen te worden tegenover de spaanse republiek door UNO-leden, de onafhankelijkheid en territoriale integriteit van Griekenland, de Suez crisis en de kwesties Hongarije, Libanon en Congo. Onder druk van politieke gebeurtenis-

sen werd de bevoegdheid van de A.V. zelfs aanzienlijk uitgebreid. Daar een misbruik van het Vetorecht door de permanente leden zwaar woog op de werkzaamheden van de V.R., werd ter gelegenheid van de Koreaanse oorlog door de resolutie Acheson, gedateerd 3/11/50⁽¹⁰⁵⁾ aan de A.V. de mogelijkheid geboden zich in de plaats van de V.R. te stellen wanneer deze zijn verantwoordelijkheid niet aan kan in geval van bedreiging of inbreuk op de vrede of bij een daad van agressie. Bij een dergelijke vaststelling kan de A.V. de zaak onmiddellijk ter studie nemen met het oog op het nemen van de aangewezen aanbevelingen. Haar nieuwe bevoegdheid strekt zich echter alleen uit tot het domein van de aanbevelingen en slechts in gevallen van inbreuk op de vrede of van agressie en niet in gevallen van bedreiging van de vrede. Eventueel kan een buitengewone A.V. bij hoogdringendheid (d.w.z. binnen de 24 uur) bijeengeroepen worden op verzoek van 7 willekeurige leden van de V.R. of van de meerderheid van de UNO-leden. In die zin werd de Acheson resolutie geïnterpreteerd in de Korea-, Suez-, Hongarije-, Libanon- en Congozaak. Deze resolutie is echter in strijd met de tekst van het Charter zelf daar tengevolge van haar toepassing uitdrukkelijk afbreuk wordt gedaan aan het prioriteitsrecht van art. 12 par. 1 dat uitdrukkelijk bepaalt dat zolang de V.R. zich met een zaak bezig houdt de A.V. zich van elke aanbeveling dient te onthouden, tenzij op uitdrukkelijk verzoek van de V.R. Naar Van Bogaert⁽¹⁰⁶⁾ wordt wel aan het prioriteitsrecht voldaan aangezien de A.V. slechts tot een dergelijke bespreking overgaat indien de V.R. machteloos blijkt om tot een beslissing over te gaan. Niets in de tekst laat echter o.i. toe aan het absoluut karakter van dit prioriteitsrecht te tornen. Tevens is de resolutie o.i. in strijd met art. 11 lid 2, laatste zin die poneert dat «elke zodanige vraag, die optreden vereist, door de A.V. hetzij voor, hetzij na bespreking naar de V.R. zal verwezen wrden».

III. Door tussenkomst van de Secretaris-Generaal.

Naar luid van art. 99 van het Charter heeft de S.G. de mogelijkheid om een zaak die naar zijn mening de internationale vrede en veiligheid in gevaar kan brengen onder de aandacht van de V.R. te brengen. Het huishoudelijk reglement van de V.R. voorziet in het geval van de inroeping van art. 99 door de S.G. De voorzitter van de V.R. is in dat geval gehouden de V.R. bijeen te roepen. Dit gebeurde een eerste maal in de Korea-zaak. Naar aanleiding van een brief, gedateerd 25/5/1950⁽¹⁰⁷⁾ en uitgaande van de vertegenwoordiger van de USA en van een telegram, gedateerd 25/5/1950⁽¹⁰⁸⁾ en uitgaande van de bijzondere UNO commissie voor Korea, en waarin telkens melding werd gemaakt van de noordkoreaanse agressie tegen Zuid-Korea, verzocht de S.G. toen om een bijeenroeping van de V.R. Hij verklaarde: «la situation actuelle est grave et elle constitue une menace à la paix internationale. Le C.S. est, à mon avis, l'organe compétent pour en traiter. Je considère qu'il est nettement du devoir du C.S. de prendre les mesures nécessaires pour rétablir la paix dans cette région»⁽¹⁰⁹⁾.

Ook de congolese crisis van 1960 werd door de S.G. bij de V.R. aanhangig gemaakt die dan op zijn beurt de S.G. belastte met het oprichten van een vredesmacht. De vraag rijst of de S.G. de macht heeft om voorafgaandelijk een onderzoek in te stellen naar de ernst van een zaak. Hierop kunnen we bevestigend antwoorden omdat men impliciet uit art. 99 mag afleiden dat de S.G. er zich vooraf dient van te vergewissen of de vrede en veiligheid al dan niet in gevaar zijn: dit kan hij slechts na het instellen van een onderzoek. Ook kan de S.G. door de A.V., de V.R., de ECOSOR en de Voogdijraad met zekere functies worden belast in het kader van de internationale vrede en veilig-

heid. Meer bepaald de V.R. en de A.V. belasten de S.G. (net zoals ze het recht hebben subsidiaire organen op te richten) met speciale opdrachten: het verrichten van een bemiddelende opdracht⁽¹¹⁰⁾ of het op getouw zetten van ontwerpen en verdragen⁽¹¹¹⁾. Ook is het reeds voorgevallen dat, zoals in het geschil Iran / Sovjet-Unie, de S.G. in de debatten voor de V.R. tussenbeide komt, zekere stellingen formuleert en aldus eveneens kan bijdragen tot het vreedzaam beslechten van geschillen⁽¹¹²⁾.

Eenmaal de S.G. een zaak onder de aandacht van de V.R. heeft gebracht, kan de V.R. vervolgens optreden ofwel volgens art. 33 par. 2, art. 34 of art. 36.

IV. Door tussenkomst van het Internationale Hof van Justitie.

Naar art. 33 par. 1 kunnen de in een geschil betrokken partijen via een gerechtelijke beslissing een einde maken aan een geschil; naar art. 36 par. 3 moet de V.R. er rekening mee houden dat rechtsgeschillen door de partijen dienen onderworpen te worden aan het IHJ⁽¹¹³⁾.

Dit uit 15 (door A.V. en V.R. gekozen) rechters bestaande rechtscollege heeft aldus eveneens een taak gekregen binnen het kader van de vreedzame beslechting van geschillen.

A. Bevoegdheid van het Hof *ratione personae*.

Staten en alleen staten kunnen partij zijn voor het Hof; niet allen kunnen zich echter tot het Hof wenden. De staat moet:

- 1) lid zijn van de UNO.
- 2) ofwel zonder lid van de UNO te zijn, toegetreden zijn tot het Statuut. Dit laatste impliceert dat de staat de bevoegdheid van de V.R. aanvaardt die eventueel kan optreden wanneer een staat een arrest van het Hof niet uitvoert (art. 94 par. 2 van het Charter) en tevens dat de staat zal tussenkomen in de financiële lasten die het geding met zich brengt.
- 3) noch lid van de UNO zijn, noch toegetreden zijn tot het Statuut maar voldaan hebben aan de door de V.R. in toepassing van art. 35 par. 2 van het Statuut van het Hof opgelegde verplichtingen. Deze staten dienen alle verplichtingen van het Charter met betrekking tot het Hof en alle verplichtingen voortvloeiende uit het Statuut na te leven. Het Hof zal hun financiële bijdragen bepalen (Art. 35 par. 3 van het Statuut). Dit alles komt neer op een zekere toetreding⁽¹¹⁴⁾.

Bovendien dient de staat nog de rechtsmacht van het Hof aanvaard te hebben. Dit kan geschieden ofwel door een tussen partijen gesloten compromis, ofwel door een in een verdrag besloten compromissoire clause ofwel door de in art. 36 par. 2 van het Statuut vervatte optieclausule der verplichte rechtsmacht te aanvaarden. De aanvaarding van de rechtsmacht geschiedde (gewoonlijk) met ernstige reserves zodat de bevoegdheid van het Hof sterk aan banden werd gelegd.

B. Bevoegdheid van het Hof *ratione materiae*.

De bevoegdheid van het Hof *ratione materiae* is vervat in art. 36 van het Statuut. Enkel juridische geschillen worden onderworpen aan het Hof. Determinerend hiertoe is de staatswil: sluiten twee staten een compromis dan geven ze hierdoor hun wil te kennen het geschil als juridisch te kwalificeren.

Niettegenstaande het Hof van Justitie reeds enkele geschillen tussen staten van de baan heeft geruimd, heeft het Hof toch niet het verhoopde succes gehad als middel om geschillen vreedzaam te beslechten. De oorzaken zijn velerlei: 1) door het systeem van de aanvaarding van de

bevoegdheid van het Hof werd het mogelijk heel wat reserves te formuleren. 2) Vele staten geven er de voorkeur aan een geschil als politiek te definiëren teneinde het niet aan een onpartijdig rechtcollege te moeten onderwerpen, maar onder druk van feitelijke omstandigheden (machtsfactoren) een voor hen gunstiger politieke oplossing na te streven. 3) Nieuwe staten staan nogal wantrouwig tegenover IHJ. Reden hiertoe is misschien het feit dat ze onvoldoende met de rechtbronnen van het Hof (verdragen, gewoonte, algemene principes van volkenrecht, rechtspraak, rechtsleer en in sommige gevallen billijkheid - art. 38 van het Statuut) vertrouwd zijn.

V. Door tussenkomst van de Economische en Sociale Raad.

De ECOSOR kan bij het uitoefenen van zijn functie van beraadslaging en aanbeveling eveneens, zij het onrechtstreeks en subsidiair, geschillen op een vreedzame manier beëindigen. Citeren we als voorbeeld hiervan de res. 306 B (XI) in dato 9/8/1950, ... The Council considering the complaint of jamming radiobroadcast against the S-U, in the context of freedom of information, declared that such activity was contrary to the accepted principles of freedom of information...

III. Regeling door tussenkomst van Regionale Organisaties.

Het oplossen van geschillen kan eveneens, naar het Charter, vreedzaam beslecht worden door het inschakelen van regionale organisaties. Art. 33 par. 1 alsook art. 52 kennen zelfs aan deze methode van geschillenbeslechting een voorname plaats toe.

Onder regionale organisaties dient men te verstaan: verenigingen van staten die, zich steunende op een bepaalde gemeenschappelijke ideologische en gevoelsbasis, bepaalde gemeenschappelijke doeleinden nastreven, hetzij van politieke, economische, sociale, culturele of van militaire aard (¹¹⁵).

De constitutionele draagwijdte van de problematiek, opgeroepen door het optreden van regionale organisaties binnen het kader van de vreedzame beslechting van geschillen, heeft aanleiding gegeven tot hoogst interessante debatten naar aanleiding van het onderzoek van de kwestie Guatemala door de V.R.

Door een « Cábogramme, en date du 19/6/54, adressé au Président du C.S. par le ministre des affaires étrangères du Guatemala » (¹¹⁶) diende Guatemala overeenkomstig de artikelen 34, 35 en 39 klacht in bij de V.R. wegens agressie: Guatemala voerde aan het slachtoffer te zijn van een invasie vanuit het grondgebied van Honduras en Nicaragua. De V.R. vergaderde op 20/6/54. De vertegenwoordiger van Guatemala herhaalde zijn beschuldigingen er de nadruk op leggende dat hij officieel weigerde dat de OAS en de Interamerikaanse Commissie voor de vrede zich met de zaak zou inlaten (¹¹⁷). Honduras en Nicaragua verklaarden dat de zaak moest toevertrouwd worden aan de OAS (¹¹⁸). De afgevaardigden van Brazilië en Columbia dienden een ontwerpresolutie in, waarin werd herinnerd aan de par. 2 en 3 van art. 52, en waarin de V.R. verzocht werd de klacht van Guatemala aan de OAS over te maken (¹¹⁹).

« Le C.S. tenant compte des dispositions du chapitre VIII de la Charte... renvoie la plainte du gouvernement du Guatemala à l'Organisation des Etats Américains... ».

In het debat dat volgde beweerde de vertegenwoordiger van Guatemala dat de art. 33 en 52 niet van toepassing waren: deze artikelen handelen slechts over geschillen. In het geval in casu ging het echter over een echte agressie. Ten gevolge hiervan doet Guatemala krachtens de art. 34, 35 en 39 een beroep op de V.R. De V.R. heeft de bevoegdheid om de agressie onmiddellijk te doen beëindigen (¹²⁰).

Op 20/6/54 strandde de braziliaans / columbiaanse ontwerpresolutie op het Sovjetveto (¹²¹).

In een brief gedateerd 22/6/54 (¹²²) gericht tot de S.G. bekloeg de vertegenwoordiger van Guatemala er zich over dat de agressie niet beëindigd was en verzocht hij de V.R. erom zijn gezag aan te wenden bij Honduras en Nicaragua teneinde de agressie te doen stoppen.

De V.R. kwam bijeen op 25/6/54. Op de agenda stonden twee punten:

a) aanvaarding van de dagorde, b) cábogramme van 19 juni. Een analoge discussie als op de vorige zitting ontstond: Brazilië en Columbia hielden vast aan hun vroeger uiteengezette argumentatie: krachtens art. 52 par. 2 en 3 diende een beroep gedaan te worden op de Interamerikaanse commissie voor de vrede. Ze weigerden dus de dagorde goed te keuren. Een ander vertegenwoordiger, gesteund door de afgevaardigde van Guatemala herhaalde het standpunt dat, aangezien het niet om een geschil ging maar om een agressie, de V.R. de zaak moest oplossen. Beroep doen op de OAS zou in dergelijke omstandigheden afbreuk doen aan het gezag van de V.R. Ze stonden erop dat de dagorde werd goedgekeurd (¹²³). De dagorde werd echter verworpen (¹²⁴). Juridisch gezien ging het hier inderdaad om een agressiedaad en waren de art. 33 en 52 niet van toepassing daar ze slechts handelen over geschillen en we hier niet de constitutionele elementen die het begrip geschil uitmaken, aantreffen.

Naar art. 52 par. 2 hebben de staten die deel uitmaken van regionale organisaties, de plicht om binnen het kader van deze organisaties te pogen hun geschillen op te lossen, vooraleer deze aan de veiligheidsraad voor te leggen (¹²⁵). Dit art. 52 par. 2 is dus de uitwerking van het principe dat in art. 33 par. 1 werd vooropgesteld. Art. 52 par. 3 bepaalt dat de V.R. tot taak heeft een dergelijk optreden van de partijen in regionaal verband aan te moedigen. Naar art. 52 par. 4 doet art. 52 in zijn geheel geen afbreuk aan de toepassing van de art. 34 en 35. Hier treffen we ongetwijfeld een contradictie aan. Immers naar art. 35 kan een staat de aandacht van de V.R. « steeds » op een geschil trekken, wat in absolute tegenspraak is met art. 52 par. 2 dat bepaalt dat de V.R. slechts kan tussenbeide komen « nadat » regionale organisaties het geschil hebben onderzocht. Wat wel vaststaat is het feit dat niettegenstaande het ontstaan van een regionaal akkoord de V.R. art. 34 nog kan toepassen. Eveneens kan de V.R. nog tussenbeide komen volgens art. 36 par. 1 (aanbevelen van procedures of maatregelen ter oplossing van een geschil) en volgens art. 33 par. 2 (aanbevelingen aan de partijen) (¹²⁶).

Er mag beweerd worden dat deze bepalingen van het Charter niet zeer duidelijk zijn en een nogal verwarrende indruk geven, zodat er ook in de praktijk heel weinig naar de oplossing van art. 52 wordt verwezen (¹²⁷).

IV. Regeling binnen het kader van gespecialiseerde Internationale Organisaties.

Art. 7 par. 2 van het Charter bepaalt dat: « zodanige hulporganen als nodig geoordeeld, zullen overeenkomstig dit handvest worden ingesteld ».

Tot deze subsidiaire organen behoren de gespecialiseerde organisaties. Deze gespecialiseerde organisaties, hetzij ze van economische, culturele, wetenschappelijke of politieke aard zijn, kunnen eveneens bijdragen tot het regelen van geschillen. De instituties van de meeste van deze organisaties bevatten dan ook bepalingen die, in geval van geschil, ertoe strekken een oplossing te bereiken. Meestal wordt beroep gedaan op de gewone diplomatieke (overleg, bemiddeling) en juridische (arbitrage, IHJ) middelen ter beslechting van geschillen. Als voorbeelden kunnen we citeren:

a) UNESCO: Art. 14 lid 2 verwijzing naar IHJ en naar

arbitrage in geval van geschil ⁽¹²⁸⁾.

b) Internationaal Atomic Energy Agency: Art. 17 A verwijzing naar IHJ, onderhandelings of andere door de partijen aangenomen middelen ⁽¹²⁹⁾.

c) FAO: Art. 17 lid 1 ⁽¹³⁰⁾.

d) IMF: Art. 18 ⁽¹³¹⁾.

Conclusie.

Uit deze studie blijkt duidelijk dat er bij de interpretatie van sommige artikelen van het Charter een zeer wijde kloof gaapt tussen de (juridische) theorie en de (politieke) praktijk. Toegegeven dient te worden dat om een ingewikkeld organisme als de UNO behoorlijk te laten functioneren bepaalde teksten met soepelheid dienen gehanteerd te worden. Deze soepelheid mag echter in geen geval leiden tot schending van formele teksten. Beter ware het geweest in een dergelijk geval over te gaan tot een amendement van de teksten zelf, hetgeen gewis grotere politieke dan juridische moeilijkheden zou opgeleverd hebben. Een nauwere samenwerking tussen de beoefenaars van de juridische en de politieke wetenschap zou in ieder geval als een stap in de goede richting beschouwd kunnen worden. Vast staat dat bij de vreedzame regeling van geschillen de partijen de initiatiefnemers dienen te zijn en dat de tussenkomst van de UNO organen slechts subsidiair is. Een grotere plaats dient hierbij ingenomen te worden door het optreden van het IHJ. We wezen reeds op het fenomeen dat door het formuleren van soms zeer verregaande reserves bij de bevoegdheidsaanvaarding van het Hof en door het definiëren van juridische geschillen als politieke geschillen aanzienlijk werd getornd aan de goede werking van het Hof. Een betere methode tot vreedzame beslechting van geschillen dan het optreden van een competent en onafhankelijk rechtcollege als het Hof, is nauwelijks denkbaar. Terwijl de diplomatieke oplossingen steeds beïnvloed zijn door politieke machtsfactoren, worden door het Hof recht en feiten nauwkeurig tegenover elkaar afgewogen. Een duurzaam en meer serene oplossing is hiervan het resultaat.

André BEIRLAEN

(1) Records of the S.C., 1st year, 2nd serie, n° 26 p. 607

(2) Van Bogaert, op. cit., p. 417

Vgl. Lauterpacht's Oppenheim, d. II, p. 96

(3) Briggs, The Law of Nations, p. 1042-1043

(4) Bos, De Procesvoorwaarden in het Volkenrecht, p. 40

(5) Giraud, De la valeur et des rapports des notions de droit et de politique dans l'ordre international, R.G.D.I.P., 1922, p. 446 ssq.

(6) Lauterpacht, La théorie des différends non justiciables en droit international, Rec. Cours 1930, IV, p. 499

Kelsen, Principles of International Law, 1952, p. 382 ssq.

(7) Lauterpacht's Oppenheim, op. cit., II, p. 101

(8) Hearings before the Committee on Foreign Relations U.S. Senate, 79 Congress, 1st Session, p. 272. Citaat in Yuen Li Liang, op. cit., p. 336

(9) S.C. Journal (n° 16) p. 346-347. Citaat in Yuen Li Liang, op. cit., p. 336

(10) Zie verder hoofdstuk III

(11) Van Bogaert, op. cit., p. 417

(12) C.S., 1° année, 1° série, suppl. n° 1, p. 16-17, Annexe 2A

(13) C.S., 1° année, 1° série, suppl. n° 1, p. 16-17, Annexe 2A S/W/2

(14) C.S., 1° année, 1° série, n° 1, 5° séance, pag. 70-71

(15) C.S., 1° année, 1° série, n° 1, 23° séance, p. 364

(16) C.S., 1° année, 1° série, n° 9, 22° séance, p. 332-333

23° séance, p. 368

(17) C.S., 2° année, n° 34, 127° séance, p. 726-727

(18) C.S., 2° année, n° 86, 198° séance, p. 2303

(19) C.S., 2° année, n° 86, 198° séance, p. 2304-2305

(20) C.S., 2° année, n° 87, 200° séance, p. 2338-2340

(21) C.S., 3° année, n° 120, 372° séance, p. 14

(22) C.S., 10° année, 688° séance, par. 34, 101-102

(23) C.S., 11° année, 722° séance, compte rendu, p. 23-25, S/3575

(24) C.S., 11° année, 728° séance, compte rendu, p. 23

(25) A.G., (III/2), 204° séance plén., p. 272-273

(26) A.G., (IV), plén., 235° séance, par. 45-52

(27) A.G., (III/2), plén., annexes, p. 31-32, A/820 en A/821

(28) A.G., (VI), Annexes, point 7, p. 4-6, A/1894/1898/1904/1918/1908/1909

(29) A.G., (VI), plén., 359° séance, par. 290

(30) A.G., (VII), plén., 406° séance, par. 73

(31) A.G., (VII), plén., annexes, point 67, p. 2-3, A/2184

(32) A.G., (III/2), plén., p. 208

(33) A.G., (III/2), plén., p. 209

(34) A.G., (V), plén., 308° séance, par. 50

(35) A.G., (X), 33° séance, par. 4, 12, 16

34° séance, par. 1, 2, 5, 7, 9, 10, 12, 15, 18, 21, 26, 27, 30, 36, 40, 44

(36) A.G., (X), 1° comm., 796° séance

(37) A.G., (IX), 1° comm., 731°, 732°, 735° séance

(38) A.G., (X), Bureau, 102° séance

(39) Van Bogaert, op. cit., p. 417 - Yuen Li Liang, op. cit.

(40) C.S., 2° année, n° 82, 193° séance, p. 2163-2167

(41) Lauterpacht's Oppenheim, op. cit., II, p. 101

(42) Van Goethem en Suy, op. cit., p. 217

(43) Lauterpacht's Oppenheim, op. cit., p. 97 (deel II)

(44) Lauterpacht's Oppenheim, op. cit., p. 97 ssq. (deel II)

(45) Doc. 5/654. Resolutie 20/1/1948

(46) C.S., 1° année, 2° série, suppl. n° 10, p. 170 Annexe 16 (5/203)

(47) C.S., 1° année, 2° série, n° 28, 87° séance, p. 700-701

(48) C.S., 2° année, suppl. spécial n° 2, vol. 1 (3/360/Rev. 1)

(49) C.S., 3° année, suppl. de novembre, p. 64-65, Annexe 1 (S/654)

(50) C.S., 3° année, suppl. de novembre, p. 17-144, 5/1100

C.S., 4° année, suppl. de janvier, p. 20-45, S/1196

C.S., 4° année, suppl. spécial n° 7 (S/1430/Rev. 1)

(51) C.S., 5° année, n° 12, 470° séance, p. 4

(52) C.S., 1° année, 1° série, n° 2, 33° séance, p. 142-143

(53) C.S., 1° année, 1° série, suppl. n° 2, p. 47-50, annexes 2g S/42

(54) C.S., 1° année, 1° série, n° 2, 36° séance, p. 209

(55) Art. 29 van het UNO charter: « de V.R. kan zodanige hulporganen instellen als hij noodzakelijk oordeelt voor de uitoefening van zijn functie ».

(56) C.S., 2° année, n° 18, 111° séance, p. 364-365

C.S., 2° année, n° 21, 114° séance

Verklaringen van België (p. 426), Columbia (p. 429), USA (p. 430-431), USSR (p. 425, 427-428)

(57) C.S., 3° année, n° 73, 303° séance, p. 19

(58) De zg. « double veto »
Yuen Li Liang: « The so-called double veto » A.J.I.L. 1949, p. 134 ssq

Rudzinski: « The so-called double veto » A.J.I.L., 1951, p. 493 ssq

(59) C.S., 2° année, n° 51, 147° séance, p. 1124-1126 S/391

(60) Voor de onderscheiden meningen:

C.S., 2° année, n° 51, 147° séance: USA p. 1124-1126

C.S., 2° année, n° 51, 147° séance: Griekenland p. 1126-1127

C.S., 2° année, n° 57, 156° séance: Bulgarije p. 1250

C.S., 2° année, n° 59, 159° séance: Yougoslavie p. 1371-1372

C.S., 2° année, n° 59, 160° séance: USSR p. 1379-1383

C.S., 2° année, n° 61, 163° séance: Yougoslavie p. 1432-1433

C.S., 2° année, n° 63, 166° séance: Yougoslavie p. 1519-1522

C.S., 2° année, n° 64, 167° séance: Polen p. 1547

C.S., 2° année, n° 66, 169° séance: Albanie p. 1598-1599

(61) Hier wordt slechts behandeld hetgeen betrekking heeft op de V.R. Voor wat betreft de werking der A.V.: zie verder

(62) C.S., 1° année, 1° série, n° 2, 26° séance p. 27

(63) C.S., 1° année, 2° série, n° 18, 72° séance, p. 460

(64) C.S., 1° année, 2° série, n° 7, 59° séance, p. 197

(65) C.S., 3° année, 268° séance, n° 36-51, p. 101-102

(66) C.S., 7° année, 576° séance, par. 104 en 121

(67) C.S., 8° année, 624° séance, par. 45

(68) C.S., 9° année, 679° séance, par. 25

(69) C.S., 10° année, 690° séance, par. 114

(70) C.S., 11° année, 730° séance, par. 85

(71) C.S., 3° année, suppl. de sept., p. 5 S/986; p. 6-7 S/998 en S/1000

(72) C.S., 5° année, suppl. de sept.-déc., p. 63-69 S/1824

(73) C.S., 5° année, n° 32, 490° séance, p. 9 S/1715

C.S., 5° année, suppl. de juin-juill.-août, p. 144 S/1722

(74) C.S., 3° année, suppl. de sept., p. 5 S/986

(75) C.S., 2° année, n° 29, 122° séance, p. 609

(76) C.S., 2° année, n° 34, 127° séance, p. 727

(77) C.S., 2° année n° 6, 95° séance, Groot-Britannie p. 117, USSR p. 115.

n° 15, 107° séance, Groot-Britannie p. 306.

n° 18, 111° séance, Polen p. 375-376, USSR p. 336-371.

n° 32, 125° séance, Brazilië p. 686-688.

(78) C.S., 2° année, n° 80, 189° séance, S/507 p. 336-371.

(79) C.S., 2° année, n° 70, 175° séance, Egypte p. 1746-1748.

n° 70, 176° séance, Groot-Britannie p. 1769-1772, 1776, 1783-1784.

n° 80, 189° séance, Brazilië, p. 2105-2109.

n° 82, 193° séance, Egypte, p. 2164-2167.

n° 84, 196° séance, Australië, p. 2245, Brazilië, p. 2236, Polen, p. 2249, Groot-Brittannië p. 2259.

n° 86, 198° séance, Columbia, p. 2245, Egypte p. 2292-2295, USSR p. 2284-2285.

(80) C.S., 2° année, n° 86, 198° séance, p. 2303.

(81) C.S., 1° année, 1° série n° 2, 47° séance, p. 378-380.

(82) C.S., 1° année, suppl. n° 2, annexe 3b (S/34) p. 55.

(83) C.S., 1° année, 1° série, n° 2, 34° séance, p. 167.

(84) C.S., 1° année, 1° série, n° 2, 34° séance, Mexico p. 171-174; Nederland p. 174-177; Polen p. 155, 166-167; 35° séance, Australië p. 194-198; Brazilië p. 193-194; China p. 198-199; USA p. 180-184; USSR p. 185, 186, 192, 193; 37° séance, USA p. 217-219; USSR p. 219-223.

(85) Rapport van 31-5-1946: C.S. 1° année, 1° série, suppl. spéc. p. 1-2 S/75.

(86) C.S., 2° année, n° 34, 127° séance, p. 727.

(87) C.S., 1° année, 1° série, n° 1, 5° séance, p. 71.

(88) C.S., 9° année, 676° séance, par 195.

(89) C.S., 3° année, suppl. d'avril, S/714 I p. 4-5.

(90) C.S., 2° année, n° 72, 178° séance, S/459, note 1, p. 1839.

(91) Zie hoger onder art. 34.

(92) C.S., 1° année, 1° série, n° 1, 5° séance, p. 71.

(93) C.S., 1° année, 1° série, n° 1, 5° séance, p. 70.

(94) C.S., 3° année, n° 61, 286° séance, p. 9-40.

(95) Dient gelezen in combinatie met hetgeen in de inleiding werd gezegd over de verhouding juridisch/politiek geschil en met hetgeen onder nummer 4 van hoofdstuk II zal behandeld worden.

(96) C.S., 2° année, n° 32, 125° séance, België p. 690, Brazilië p. 686-688, USA p. 686, Polen p. 689, Groot-Brittannië p. 685, Syrie p. 688.

C.S., 2° année, n° 34, 127° séance, China p. 726, Albanie p. 720, Australië p. 722-723, USSR p. 724-726.

(97) C.S., 2° année, n° 34, 127° séance, p. 727.

(98) C.S., 2° année, n° 86, 198° séance, p. 2302-2303.

(99) Dit komt wonderwel overeen met hetgeen we in de inleiding beweerd hebben, nl. dat de staatswil essentieel determinerend is om een geschil als politiek of juridisch te definiëren. Juridisch gezien staan we hier zeer duidelijk voor een juridisch geschil (interpretatie van een verdrag; vgl. art. 36 par. 2, a, van het statuut van het Hof), toch beschouwt de egyptische regering dit geschil als zijnde van politieke aard.

(100) C.S., 2° année, n° 59, 159° séance, S/410, p. 1343-1345.

(101) Delbez, op. cit. p. 505.

(102) Vgl. répertoire de la pratique suivie par les organes de l'ONU.

(103) Met het oog hierop wordt naar art. 12 par. 2 de A.V. door de S.G. op de hoogte gehouden van de zaken die vrede en veiligheid betreffen en die voor de V.R. aanhangig zijn. Tevens deelt hij aan de A.V. mede dat de V.R. een dergelijke zaak van zijn agenda heeft afgeschreven.

(104) Zo bv heeft de A.V. op 29-10-1947 betreffende het plan tot verdeling van Palestina een aanbeveling gericht tot de V.R. teneinde maatregelen te treffen ertoe strekkende het uitbreken van vijandelijkheden te verhinderen.

(105) Res. 377 (V). De zg «Uniting for peace resolution». Zie L. Woolsey: «The Uniting for peace resolution of the United Nations» AJIL, 1951 p. 129 ssq.

(106) Van Bogaert op. cit. p. 115-116.

(107) S.G., 5° année, n° 15, 473° séance.

(108) S.G., 5° année, n° 15, 473° séance.

(109) S.G., 5° année, n° 15, 473° séance.

(110) Vb.: In de resolutie 906 (IX), 10-12-1954 verzocht de A.V. de S.G. alles in het werk te stellen om USA piloten in dienst der V.N. opgesloten in de Chinese Volksrepubliek, vrij te krijgen. Op 4-3-1964 belaste de V.R. de S.G. ermee orde en vrede op Cyprus te bewerkstelligen en een bemiddelaar aan te duiden.

(111) M. Virally, Le rôle politique du S.G. des N.U. Annuaire français de DR. INT., 1958 p. 360 ssq.

E. Stein, Mr. Hammarskjöld, The Charter Law and the future Role of the U.N. Secretary-General. AJIL 1962 p 9 ssq.

(112) T. Lie, In the Cause of Peace, 1954 p. 83.

(113) Over het IHJ: Dubisson: La Cour Internationale de Justice, 1964; Hambro: The Jurisdiction of the International Court of Justice, Rec. Cours, 1950 d. I, p. 125 ssq; Hudson, La Cour Internationale de Justice, Clunet 1940/1945; Kelsen, The Law of the United Nations, 1951 p. 463 ssq.

(114) Rosenne, International Court of Justice, 1958, p. 225 ssq.

(115) Vb.: de OSA, de OAE, Pakt van Warchau, NAVO, Raad van Europa.

(116) C.S., 9° année, suppl. d'avril, mai et juin, p. 11 ssq, S/3232.

(117) C.S., 9° année, 675° séance, par. 6, 10, 43-46, 60.

(118) C.S., 9° année, 675° séance, par. 62-65.

(119) C.S., 9° année, 675° séance, par. 67, 68, 72-73.

C.S., 9° année, 675° séance, S/3236 par. 69.

(120) Onderscheiden verklaringen: C.S., 9° année, 675°

séance, Brazilië, par. 66-68; Columbia 72-73; USA 155-158; Frankrijk 75-77; Guatemala 6, 10, 43-46, 60, 100-104, 189-191; Honduras 63; Libanon 121-135; Nicaragua 65; Nieuw-Zeeland 92-96; Verenigd Koninkrijk 86-91; USSR 108-110, 114, 120, 144-152, 173, 176 en 185.

(121) C.S., 9° année, 675° séance, par. 144.

(122) C.S., 9° année, 675° séance, suppl. d'avril, mai, juin, p. 14-15, S/3241.

(123) Onderscheiden verklaringen: C.S., 9° année, 675° séance.

(124) C.S., 9° année, 676° séance, par. 195.

(125) Dit wijst opnieuw aan dat de V.R. slechts een subsidiair karakter heeft.

(126) Van Bogaert op. cit. p. 419.

(127) Vgl. rép. de la pratique suivie par les organes de l'ONU.

(128) Toutes questions et tous différends relatifs à l'interprétation de la présente convention seront soumis pour décision à la CLJ ou à un tribunal arbitral, selon ce que décidera la Conférence générale conformément à son règlement intérieur.

(129) Toute question ou tout différend concernant l'interprétation ou l'application du présent statut, qui n'a pas été réglé par voie de négociation est soumis à la CIJ conformément au Statut de ladite Cour, à moins que les parties intéressées ne conviennent d'un autre mode de règlement.

(130) Toute question ou tout litige relatif à l'interprétation du présent Acte, et n'ayant pas été réglé par la Conférence, est porté devant la CIJ dans les conditions prévues par le Statut de la Cour ou devant tout autre organisme que désigne la Conférence.

(131) a) Any question of interpretation of the provisions of the Agreement, arising between any member and the Fund or between any members of the Fund, shall be submitted tot the Executive Director for their decision. If the question particularly affects any member not entitled to appoint an Executive Director, it shall be entitled to representation in accordance with Art. XII, Section 3 (j).

b) In any case where the Executive Director have given a decision under (a) above, any member may require that the question be referred tot the Board of Governors, whose decision shall be final.

c) Whenever a disagreement arises between the Fund and a member which has withdrawn, or between the Fund and any member during liquidation to the Fund, such disagreement shall be submitted to arbitration by a tribunal of three arbitrators one appointed by the Fund, another by the member or withdrawing member and an umpire one unless the parties otherwise agree, shall be appointed by the President of the PCIJ or such other authority as may have been prescribed by regulation adopted by the Fund. The umpire shall have full power to settle all questions of procedures in any case where the parties are in disagreement with respect thereto.

BIBLIOGRAPHIE

1. Algemeen:

Cavare, Le droit international public positif, II 516, 540.
Dahm, Völkerrecht, II 364 ssq. 369 ssq. 371 ssq. 373 ssq.
Delbez, Les principes généraux du droit international public, pp. 499 ssq.

Guggenheim, Lehrbuch des Völkerrechts, p. 702 ssq.

Lauterpacht's Oppenheim, II p. 96 ssq.

Rousseau, Droit international public, p. 277 ssq.

Sibert, Traité de droit international public, II p. 722 ssq., 761 ssq.

Sorensen, Manual of public international law, p. 718 ssq.

Van Bogaert, Beginselen van het volkenrecht, p. 416 ssq.

Van Goethem & Suy, Beknopt Handboek, p. 217 ssq.

Verdross, Völkerrecht, p. 416 ssq.

2. Gespecialiseerd:

Bentwich & Martin, A commentary on the charter of the U.N. 1950, p. 76-87.

Brigg, in Proceedings of the American society of international law, 1948, p. 42-53.

Eagleton, AJIL, 1946 p. 513-533.

Goodrich & Hambro, The Charter of the U.N. 1946, p. 236-318.

Goodrich & Simons, The U.N. and the maintenance of international peace and security (Washington D.C.: Nrookings Institutions 1955).

Imenez, Voting and the Handling of disputes in the S.C. (1950).

Hasluck, Workshof of Security (1948).

Kaackenbeek in Hague Recueil, 70 (1947) I 182-231.

Kelsen, The law of the U.N. (1950) p. 359-462.

Liang, The settlement of disputes in the S.C. B.Y. 1947 p. 330-359.

Meitani in Revue internationale française de droit des gens 12 (1947) p. 5-22.

Metzger: Settlement of international disputes by non-judicial methods, 48 AJIL, 408 (1954).

Padelford in International Organisations II (1948) p. 227-246.

Ross, Constitution of the U.N. (1950) p. 154-165.

Salomon, L'ONU et la paix, le C.S. et le règlement pacifique de différends (1948).

Stone, Legal Controls of international conflicts (1959) p. 228 ssq.

Szekely in Revue de droit international, de sciences diplomatiques, politiques et sociales. Genève, 25 (1947) p. 314-332.

RECHTSPRAAK

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

15e Kamer. — 30 mei 1969.

Voorzitter: M. Schilling C.J.

Raadsheren: MM. Jans J. en Ceulemans E.

Op. Min.: M. Elondeel W.

Advocaten: Mrs. P. Hermans en Doevenspeck.

Schade en schadevergoeding. — Basis der berekening van de schade. — Toekomend aan de rechthebbenden van het overleden slachtoffer.

De bruto-inkomsten van het overleden slachtoffer worden als berekeningsbasis genomen voor de bepaling der vergoeding, die aan de rechthebbenden toekomt: Bijkomende zelfstandige aktiviteit te appreciëren ex aequo et bono.

O.M., Verhaegen D., Do Tey A. t./Heyckers M., Ledent P.

Gezien de hogere beroepen ingesteld op 21 december 1968 door de beklaagde en de burgerrechtelijk aansprakelijke partij — tegen al de beschikkingen van het vonnis — en op 23 december 1968 door het Openbaar Ministerie tegen de beklaagde en de burgerrechtelijk aansprakelijke partij, tegen het vonnis uitgesproken door 3 rechters op 13 december 1968,

door de rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement Antwerpen,

die, rechtdoende in correctionele zaken,

de telastleggingen bewezen verklaart;

zegt dat de feiten A en B zich vermengen als zijnde gepleegd met eenzelfde strafbaar opzet;

Verklaart de verjaring hoofdens het feit C gestuit door het vonnis van uitstel dd. 13 september 1968;

Veroordeelt beklaagde hoofdens de vermengde feiten A en B: tot een hoofdgevangenisstraf van drie maanden en een geldboete van tweehonderd frank + 190/10 = vierduizend frank of twee maanden vervangende gevangenisstraf;

hoofdens het feit C: tot een geldboete van vijftwintig frank + 190/10 = vijfhonderd frank of drie dagen vervangende gevangenisstraf;

Ontzet beklaagde hoofdens de feiten A en B voor een termijn van één jaar van het recht een motorvoertuig te besturen;

Verklaart tweede gedaagde burgerlijk verantwoordelijk dienvolgens verwijst beklaagde en de burgerlijk verantwoordelijke partij solidair tot de kosten van het geding belopende op 392 frank;

Beveelt dat de ten uitvoerlegging van de hoofdgevangenisstraf wordt uitgesteld voor een termijn van drie jaar, vanaf heden;

Op burgerlijk gebied;

Verwijst beklaagde en de burgerlijk verantwoordelijke partij solidair om te betalen aan:

de burgerlijke partij de Tey de som van één miljoen vijfhonderddrieëntigduizend vijfhonderd twintig frank,

ten definitieven titel, en één frank provisioneel met de vergoedende intresten sedert 14 september 1967, de rechterlijke intresten vanaf heden en de kosten;

Zegt dat de sommen van 50.000 fr. die aan de minderjarige Alexander en Paul Michel toekomen zullen gestort worden op een spaarboekje op hun naam te openen bij de Algemene Spaar en Lijfrentekas, en dat ze slechts bij hun meerderjarigheid over deze sommen zullen kunnen beschikken;

En alvorens verder recht te doen op de eis van de burgerlijke partij De Tey,

benoemt als deskundige Dr. Ch. Marinus, Vredestraat 15, Berchem, met opdracht, na voorafgaande eedaflegging, het slachtoffer Corremans Alexander te onderzoeken, de opgelopen verwondingen te beschrijven en de gevolgen ervan te bepalen, zoals breedvoerig aangeheld in het vonnis a quo; kosten voorbehouden;

Wijst de burgerlijke partij af van het overige van haar eis;

Geeft aan de burgerlijke partij Verhaegen, dat ze geen eis meer te stellen heeft en verwijst ze tot de kosten door haar gedaan;

Gehoord het verslag gedaan door de heer Raadsheer Jans;

Gehoord de burgerlijke partij De Tey in haar middelen ontwikkeld door Mr. Hermans Paul, advocaat van de Balie van Mechelen;

Gelet op haar besluiten;

Gehoord het Openbaar Ministerie in zijn eis;

Gehoord de beklaagde en de burgerrechtelijk aansprakelijke partij in hun middelen van verdediging ontwikkeld door Mr. Doevenspeck Paul, advocaat van de balie van Antwerpen;

Gelet op hun besluiten;

Overwegende dat de burgerlijke partij Verhaegen, alhoewel behoorlijk gedagvaard, niet is verschenen;

Overwegende dat de hoofdberoepen en het incidenteel beroep tijdig en regelmatig naar vorm werden ingesteld;

Overwegende dat de verjaring van de openbare verordening in verband met de betichting C, gestuit werd door het vonnis van uitstel dd. 13 september 1968;

Overwegende dat de betichtingen lastens beklaagde gelegd bewezen zijn gebleven; dat zij zich echter allen vermengen in de zin van artikel 65 van het strafwetboek als spruitende uit hetzelfde feit; dat de straffen door de eerste rechter uitgesproken hoofdens betichtingen A en B als een rechtmatige beteugeling voorkomen voor de vermengde betichtingen A, B en C; dat de burgerlijke verantwoordelijkheid van tweede gedaagde vaststaat en overigens niet betwist wordt;

Overwegende dat de schadelijke gevolgen van het ongeval uitsluitend te wijten zijn aan de misdrijven lastens beklaagde weerhouden;

A. Overlijden van Corremans Alois:

1) Morele schade:

Overwegende dat de morele schade door de weduwe en ieder van de beide kinderen van het slachtoffer ondergaan billijk op respectievelijk 125.000 fr. en 50.000 fr. mag worden geschat;

2) *Materiële schade :*

Overwegende dat de gevorderde depannagekosten be-
wezen zijn, dat de rouwklederen oordeelkundig op 5.000 fr.
werden geraamd ; dat de eerste rechter de begrafenis-
kosten op juiste wijze berekend heeft, rekening houdende met
de vervroegde uitbetaling, en te recht de gevraagde bij-
komende begrafenis- en geneeskundige kosten en ver-
goedingen voor wagen en verlet, welke alle bewezen zijn,
toegekend heeft ;

3) *Schade als werknemer :*

Overwegende dat het slachtoffer een brutoloon genoot
van 123.000 fr. ; dat de schade van de burgerlijke partij op
grond van dit brutoloon moet berekend worden daar de
burgerlijke partij sociale bijdragen zal moeten betalen en,
overeenkomstig de bepalingen van het wetboek van de
inkomstenbelastingen en o.m. artikel 26,2° ervan, zal ge-
takseerd worden op de toe te kennen som, welke het
herstel van een bestendige derving van bezoldigingen uit-
maakt ;

dat het persoonlijk onderhoud van het slachtoffer, —
zijn totale inkomsten, zijn familielasten en zijn standing in
acht genomen, — op 1/3 mag worden bepaald ;

dat de coëfficiënt 16,288 niet betwist wordt ;

dat aan de burgerlijke partij derhalve toekomt : 123.750
fr. - 41.250 fr. = 82.500 fr x 16,288 = 1.343.760 fr ;

4) *Schade als zelfstandige :*

Overwegende dat niet betwist wordt dat het slachtoffer
sinds 11 maanden vóór zijn overlijden ook als zelfstandige
werkte, namelijk een onderneming had voor het leggen
van verlichting en drijfkracht en 40.504 fr commissieloon
had verdiend ;

dat dit bedrag, het enig vaststaand cijferelement ter
zake, al te broos voorkomt om als basis genomen te
worden van een mathematische berekening van het be-
sproken inkomstenverlies en slechts als appreciatieëlement
kan weerhouden worden bij een schatting ex aequo
et bono van dit verlies, hetwelk billijk op 725 fr. mag
worden geraamd, al de omstandigheden van de zaak in
acht genomen en o.m. het feit dat het slachtoffer het
grootste gedeelte van zijn tijd als werknemer bedrijvig
was, normaal niet langer dan zijn 70 jaar als zelfstandige
zou gewerkt hebben, de omstandigheid dat een ruim
deel van de ontvangen commissies voortkomt van aan-
open voor het St.-Gumariscollège, waar het slachtoffer
werknemer was en dat de bron van dit deel normaal na
zijn oppensioenstelling aldaar zou verdwenen zijn, het feit
dat het slachtoffer inkomsten zou geboekt hebben door
commissies, uurlonen en winsten op verwerkte materialen
doch anderzijds ook bedrijfskosten zou gehad hebben,
een derde van zijn inkomen aan eigen onderhoud zou be-
steed hebben, en eindelijk het feit dat de burgerlijke partij,
zoals hoger betoogd, belastingen op het haar voor besten-
dige winstenderving toegekend bedrag zal moeten betalen ;

5) *Samenvatting :*

Overwegende dat aan de burgerlijke partij dienvolgens
nog toekomt :

Morele schade :	125.000 fr + 50.000 fr + 50.000 fr = 225.000 fr.
Wagen, mutatie, depannage :	26.217 fr.
Rouw en vervroegde uitbetaling begrafenis- en geneeskundige kosten :	2.829 fr.
verlies inkomen als werknemer :	21.719 fr.
verlies inkomen als zelfstandige :	1.343.760 fr.
	725.000 fr.
totaal	2.367.082 fr.
attrek provisie :	1.000.000 fr.
saldo :	1.367.082 fr.

B. Leitsels van Corremans Alexander :

Overwegende dat de beslissing van de eerste rechter
desaangaande volkomen gerechtvaardigd voorkomt ;

Om deze redenen,

Het Hof,

rechtdoende bij verstek ten opzichte van de burgerlijke
partij Verhaegen en op tegenspraak ten opzichte van de
overige partijen,

Gezien artikel 24 van de wet van 15 juni 1935 ; artike-
len 21, 22, 23, 25, 28 wet 17/4/1878 (art. 1 wet 30/5/1961),
artikel 7 wet 1/8/1899 ;

artikel 186 wetboek van strafvordering ;

gezien de wetsbepalingen in het bestreden vonnis aan-
gehaald alsook artikelen 203 § 4 en 211 van het wetboek
van strafvordering ;

ter zitting door de heer Voorzitter aangeduid ;

Ontvangt de hoofdberoepen en het incidenteel beroep ;

Bevestigt het vonnis waartegen beroep in zijn bestreden
beschikkingen met deze enkele wijzigingen :

1°) dat de straffen uitgesproken hoofdens de vermengde
betichtingen A en B toepasselijk zullen zijn op de ver-
mengde betichtingen A, B en C en dat beklaagde aldus
ontslagen is van de geldboete afzonderlijk hoofdens be-
tichting C uitgesproken ;

2°) dat het aan de burgerlijke partij De Tey lastens
verwezenen toegekend hoofdbedrag van 1.499.573 fr. op
één miljoen driehonderdzevenenzestigduizend tweeën-
tachtig frank (1.367.082 fr.) wordt gebracht ;

Veroordeelt de beklaagde en de burgerrechtelijk aan-
sprakelijke partij solidair tot al de kosten van de hoofd-
beroepen en van het incidenteel beroep, deze jegens de
openbare partij bedragende : 1.434 fr. ;

Verzendt de zaak voor verdere behandeling naar de
eerste rechter ;

NOOT. — Door het Hof van Beroep te Brussel wordt
in voormeld arrest gestatueerd dat de bruto-inkomsten
van het overleden slachtoffer moeten in aanmerking
genomen worden als basis voor de berekeningen der
gekapitaliseerde vergoeding voor inkomstenschade, toe-
komend aan de rechthebbenden. Het Hof van Cassatie
verwierp reeds vroeger een voorziening welke was gericht
tegen een arrest van hetzelfde Hof van Beroep dd.
29-3-1968 en waarbij eveneens de bruto-inkomsten als
berekeningsbasis werden gesteld (Hof Cass. 25-11-68,
RGAR 1969, 8247). Het opperste Gerechtshof aanvaardt
dat de bruto-inkomsten het werkelijk geleden verlies
uitmaken.

Het overgrote deel der rechtspraak verkiest nochtans de
vaste gedragsregel om slechts het netto inkomen van het
overleden slachtoffer als berekeningsbasis aan te nemen.
(zie o.m. Hof Luik 26-11-64, RGAR 1964, 7375 ; Korr.
Namen 11-9-65, Bull. Ass. 1966, 507 ; Rb. Brussel 21-10-65,
Bull. Ass. 1966, 515 ; Korr. Brussel 18-11-65, Bull. Ass.
1966, 523 ; Hof Cass. 16-9-68, R.W. 1968-69, 983).

Als principe wordt vooropgezet dat de rechthebbenden
van het overleden slachtoffer slechts recht hebben op het
gedeelte der inkomsten waarvan zij persoonlijk voordeel
genoten (Hof Cass. 23-2-1959, Pas. 1959, I, 694).

Dit principe is volkomen juist en kadert volledig in de
geest van art. 1382 B.W.

De toepassing van het principe gebeurt echter naar
onze mening vaak te rudimentair en te veralgemenend.
Men mag immers in deze financieel belangrijke kwestie
geen gemakkelijheidsplossing als algemeen geldend cli-
ché aannemen. Vooral op dit punt dient de schade in
concreto te worden begroot en moet de werkelijkheid
zoveel mogelijk achterhaald worden. Er dient naar ge-
streefd te worden om het reële verlies zo dicht mogelijk

te benaderen en aldus te voldoen aan de eisen der wet-
telijkheid en der verdelende rechtvaardigheid.

Een adekwate oplossing zal er slechts zelden in bestaan
het netto-inkomen of het bruto-inkomen zonder meer als
basis-gegevens aan te wenden. De realiteit zal omzeggens
altijd gelegen zijn tussen deze beide uitersten.

Bij de konkretisering van de werkelijke inkomsten-
schade der rechthebbenden stellen zich in deze optiek
hoofdzakelijk twee problemen :

a) de belastingen die zullen drukken op de toegekende
vergoeding,

b) de sociale prestaties waarop de rechthebbenden
verder moeten kunnen aanspraak maken.

A. De Belastingen op de Vergoeding voor Inkomsten- schade :

De thesis van het Bestuur der direkte Belastingen, als
zou het kapitaal, resulterend uit de kapitalisatiebewerking,
zelf belastbaar zijn, komt ons als uitermate betwistbaar
voor. Recente rechtspraak en rechtsleer nemen aan dat
het uitgekeerde kapitaal als dusdanig niet belastbaar is
in de personenbelasting. Zie daaromtrent : Fonteyne, R G
A R 1963, 7057 en Beyens, Bull. Ass. 1966, 512.

Anderzijds dient aangenomen te worden dat de door
het kapitaal voortgebrachte interesten wel belastbaar zijn.
Zelfs deze stelling wordt soms aangevochten. Sommigen
voeren aan dat men niet van te voren weet wat de recht-
hebbende met het kapitaal zal aanvangen, hoe hij het
zal beleggen, of het dus wel de in de kapitalisatiebereke-
ningen verwachte interesten zal opbrengen. Anderen bewe-
ren dat de opbrengst van het kapitaal onafhankelijk is van
de fout en van de vergoeding die door de schuldlige moet
uitgekeerd worden.

Deze beide redeneringen lijken ons echter ingegeven
door een miskenning van de actuariële kapitalisatie-me-
thode ; immers bij het kapitaliseren wordt juist rekening
gehouden met een vooraf welbepaalde opbrengst, namelijk
de toegepaste rentevoet. Wanneer een jaarlijks inkomen-
verlies van 100.000 fr. te voorzien over een uitkerings-
periode van 20 jaar, gekapitaliseerd wordt, rekening hou-
dend met een thans normale rentevoet van 5%, bekomt
men als resultaat een bedrag van 1.246.221 fr.

Dit bedrag (koopsom voor de jaarrente) laat toe om,
gedurende 20 jaar, jaarlijks een bedrag van 100.000 fr. op te
nemen, op voorwaarde dat het telkenjare resterende kapi-
taal gedurende de ganse uitkeringsperiode geplaatst blijft
tegen een interestvoet van 5%.

Het zou derhalve niet opgaan dat men enerzijds reke-
ning houdt met een vooraf vastgestelde opbrengst om het
kapitaal (koopsom van de jaarrente) te bepalen, terwijl
men anderzijds zou gaan veronderstellen dat deze op-
brengst niet reëel zou verwezenlijkt worden. Men dient
rederlijkerwijze aan te nemen dat er een opbrengst aan
het kapitaal zal verbonden zijn. Deze opbrengst is belast-
baar en met de belastingsdruk die de rechthebbenden op
deze opbrengst zullen moeten dragen, dient bij de bepa-
ling der vergoeding rekening te worden gehouden ?

Hoe dient deze opbrengst begroot te worden ?

De globale opbrengst tijdens de ganse uitkeringsperiode
kan gemakkelijk bepaald worden. Het volstaat daartoe
de jaarlijkse rente te vermenigvuldigen met het aantal
jaren van de uitkeringsperiode. Van het aldus bekomen
resultaat wordt het gekapitaliseerde bedrag afgetrokken
en men bekomt aldus de globale opbrengst.

In het hierboven gegeven voorbeeld zou de bewerking
zich als volgt voordoen :

som der jaarlijkse renten : 100.000 fr. x 20 = 2.000.000 fr.
uitgekeerd kapitaal : — 1.246.221 fr.

opbrengst tijdens de ganse uitkeringsperiode : 753.779 fr.

Moeilijker wordt het echter om te bepalen welk gedeelte
van deze globale opbrengst moet aangetekend worden op

ieder der jaren van de uitkeringsperiode. Men ziet onmid-
dellijk in dat de opbrengst tijdens het eerste jaar groter
zal zijn dan tijdens het tweede jaar, tijdens het tweede
groter dan tijdens het derde, enz. Door de jaarlijkse op-
name immers van de lijfrente (in ons voorbeeld : 100.000
fr.) vermindert ieder jaar het resterende kapitaal dat
verder rente opbrengt.

Door uitgewerkte berekening zal het nochtans mogelijk
zijn om voor ieder der jaren de opbrengst te bepalen.
Deze opbrengst bestaat immers in het verschil tussen de
opgenomen lijfrente en de daaruit voortvloeiende aan-
tasting van het uitstaande kapitaal.

Om de bedoelde aantasting te berekenen dient men na
te gaan hoe groot het nog resterende kapitaal is na de
opname van een jaarlijkse lijfrente.

Hernemen wij ons voorbeeld van hierboven. Het eerste
jaar wordt een lijfrente van 100.000fr. opgenomen.

Na deze opname resteert er nog een uitkeringsperiode
van 19 jaar. De kapitalisatierentefoot 19 jaar, tegen een
interestvoet van 5 % is 12,08532.

De berekening van de kapitaalsaantasting tijdens dit
eerste jaar geschiedt dan als volgt :

aanvankelijk kapitaal :	1.246.221 fr.
(koopsom van 20 jaarrenten)	
rasterend kapitaal :	1.208.532 fr.
(koopsom van 19 jaarrenten)	

kapitaalsaantasting tijdens het eerste jaar : 37.689 fr.

Het gedeelte « opbrengst » in de lijfrente van het eerste
jaar begrepen zal derhalve bedragen 100.000 fr - 37.689 fr.
= 62.311 fr.

Het is deze opbrengst die het eerste jaar belastbaar zal
zijn in de inkomstenbelasting.

Dezelfde berekening kan men maken voor ieder der
volgende jaren van de uitkeringsperiode.

Eenmaal de berekeningen aldus vervolledigd, zal men
op basis daarvan de te verwachten belastingsdruk kunnen
berekenen, rekening ermee houdend dat de overleden
echtgenoot als fiscaal ten laste wordt aanzien en even-
eens rekening houdend met de belastingsabattementen
en met de reële gezinstoestand der rechthebbenden.

Bovendien moet er op gewezen worden dat de belas-
tingsdruk gespreid is over verschillende en, voor de laat-
ste uitkeringen, ver verwijderde jaren, zodat het nodig
is ook voor de vergoeding der later te betalen belastingen
de aktuele waarde te berekenen.

Zo zal bvb. voor een belasting ten belope van 10.000 fr.
welke pas binnen 10 jaar te betalen is (rekening houdend
met een interestvoet van 5%) de aktuele waarde slechts
6.139 fr. bedragen.

Ons basierend op al het voorgaande en steunend op ver-
scheide berekeningsvoorbeelden die wij maakten, menen
wij te kunnen stellen dat het toegekende vergoedingska-
pitaal voor een gemiddeld rechthebbend gezin (3-5 per-
sonen), voor een gemiddeld inkomenverlies (100.000 fr -
250.000 fr.) uit hoofde van de te verwachten belastings-
druk op de opbrengst van het kapitaal dient verhoogd te
worden met een toeslag van 6 à 8%. Een dergelijke toeslag
op het reeds gekapitaliseerde vergoedingsbedrag zal een
zeer benaderende vergoeding zijn, wanneer men om
enigerlei redenen niet de volledig uitgewerkte en vrij om-
slachtige berekeningen zou maken.

B. De Sociale Prestaties ten voordele van de Rechthebbenden :

Als argument voor het bruto-inkomen als berekenings-
basis wordt vaak ingeroepen dat de rechthebbenden ver-
der moeten blijven genieten van alle sociale prestaties
waarop zij tevoren konden aanspraak maken. Ook dit
principe kan weer door iedereen worden bijgetreden.
Maar ook hier dringen de vereiste distinkties zich op bij
de toepassing ervan.

Immers bepaalde sociale prestaties, waarvoor tevoren door het overleden slachtoffer bijdragen dienden betaald te worden, vervallen automatisch door het overlijden zelf. Denken we bijvoorbeeld aan het werknemersaandeel in de R.M.Z. - bijdragen voor de ziekte-uitkeringsvergoeding, voor de verzekering tegen werkloosheid.

Ook voor de andere sociale prestaties (bv. kinderbijslag, geneeskundige verzorging, weduwepensioen), zal de werkelijke meer-uitgave afhankelijk zijn van de concrete toestand der nagelaten rechthebbenden. Aldus zal o.m. de weduwe, die zelf een loontrekkend beroep uitoefent, praktisch alle sociale prestaties in dezelfde mate voor haar en haar gezin blijven genieten zonder supplementaire uitgaven.

Geval per geval zal moeten onderzocht worden welke speciale uitgaven voortspruiten uit het overlijden van het slachtoffer om dezelfde sociale voordelen voor de rechthebbenden te blijven genieten als voorheen. Het is duidelijk dat de situatie anders zal zijn voor de weduwe met of zonder kinderen, al dan niet zelf een beroep uitoefenend, voor kinderen die volle wees worden, voor de ouders van het slachtoffer enz.

Meestal zullen de speciale uitgaven, als deze moeten gemaakt worden, over verscheidene jaren gespreid liggen en dringt zich hier andermaal de berekening op van de actuele waarde dezer uitgaven. Een speciale vermelding verdient de kwestie van het jaarlijks verlofgeld der loontrekkenden. Wij staan hier duidelijk voor een normale aanvulling van het loon, die door de loontrekkende genoten wordt zonder dat hij hiervoor zelf enige financiële bijdrage dient te betalen. Vermits de rechthebbenden mede-begunstigden waren van deze toelage, is het zeer normaal dat het netto-verlofgeld eveneens berekend wordt in het inkomenverlies.

Uit al het voorgaande blijkt dat noch het netto-loon, noch het bruto-loon een reële berekeningsbasis uitmaken voor het bepalen der inkomstenschade der rechthebbenden van een overleden slachtoffer.

Een korrektief, rekening houdend met de concrete gegevens, dringt zich op en de rechtvaardige oplossing zal gelegen zijn tussen de twee extremen.

Als uitgangspunt zal men wel degelijk steeds het netto-inkomen, verhoogd met het netto-verlofgeld, dienen te nemen.

Wanneer volledig uitgewerkte berekeningen als werkelijk te omslachtig voorkomen, dient in ieder geval als uitgangspunt voor de kapitalisatiebewerking het aldus vastgestelde netto-inkomen genomen.

Het aldus bekomen bedrag zal men voor een gemiddeld geval met volgende benaderende toeslagen verhogen:

- belastingdruk: 6 à 8 %,
- sociale prestaties: 4 à 5 %.

Door op deze wijze te werk te gaan, of door het netto-inkomen met 10 à 13 % te verhogen (wat hetzelfde resultaat geeft), zal men rekening hebben gehouden met verscheidene reële gegevens:

1° de belasting drukt niet op de gehele rente-uitkering, maar enkel op het opbrengstgedeelte;

2° deze belastingdruk is gespreid over al de jaren van de uitkeringsperiode en moet derhalve tot zijn actuele waarde herleid worden.

3° De bijdragen voor sommige sociale prestaties vervallen automatisch door het overlijden van het slachtoffer;

4° de bijdragelast voor gebeurlijke sociale prestaties is eveneens gespreid over de ganse duurtijd der uitkeringsperiode en moet eveneens herleid worden tot zijn actuele waarde.

Men zou kunnen opwerpen dat de huidige regeling op gebied van belasting- en sociale wetgeving in de loop der uitkeringsperiode kan gewijzigd worden. Hetzelfde kan worden beweerd nopens de rentevoet die als element

der kapitalisatie wordt gekozen en waarvoor wij de huidige benaderende rentevoet van 5 % voorstaan. Wij willen hierop antwoorden dat men alleszins een concreet uitgangspunt moet vinden voor de begroting der schade. En het meest aangewezen uitgangspunt, beter dan enige fictie, is toch wel de actuele toestand, zoals deze zich voordoet hic et nunc. Moest men een andere oplossing kiezen en prognoses gaan stellen, dan ware er geen enkel houvast meer voor enige begroting. Men zou immers evengoed kunnen veronderstellen dat andere elementen gewijzigd zouden zijn, als het schadeberokkenend feit niet ware tussengekomen: langdurige ziekte, werkeloosheid, overlijden door ziekte, echtscheiding.

Het lijkt ons de enige redelijke oplossing om ons, bij het begroten der schade, voor alle samenstellende elementen te baseren op de toestand en in de aktualiteit, zoals deze zich voordoet onmiddellijk vóór en onmiddellijk na het schadeberokkenend feit.

H. THIJS

doctor in de rechten

licentiaat in verzekeringsrecht

HOF VAN BEROEP TE GENT

3de Kamer. — 18 april 1970.

Voorzitter: M. Van Mallegheem.

Raadsheren: M.M. Moerenhout en Verhegge

Advocaat-generaal: M. Bonte

Advocaat: Mr. G. Devriendt (Kortrijk)

Jeugdbescherming. — Zedelijke bescherming van de jeugd. — Wet van 15 juli 1960. — Danszaal. — Houder aanwezig in de inrichting. — Aangestelde ter controle aan de ingang. — Inbreuk. — Houder strafrechtelijk aansprakelijk.

Wanneer de houder of exploitant van een inrichting waar er gedanst wordt aldaar aanwezig is terwijl hij aan de ingang van zijn inrichting, enige plaats waar de controle kon en moest verricht worden, daartoe een portier had aangesteld, is hij persoonlijk strafrechtelijk aansprakelijk voor de vastgestelde inbreuken op de wet van 15 juli 1960 betreffende de zedelijke bescherming van de jeugd, alhoewel hij aan de ingang van de inrichting niet persoonlijk aanwezig was.

Inzake: O.M. t./ Hellebuyck Roger.

I. - Nots. 4557 & 9949/69:

Ten einde terecht te staan ter zake van:

Notitie 4557/B/69; te Kortrijk op 23 maart 1969;

Bij inbreuk van ar. 1, al. 2, art. 3 Wet 15 juli 1960, hetzij houder of exploitant te zijn, hetzij aangestelde van voornoemde; van een danszaal of drankgelegenheid terwijl er gedanst wordt, alwaar Vandoorne Christiane, geboren op 9 februari 1952, ongehuwde minderjarige beneden de achttien jaar, werd aangetroffen, die niet vergezeld was van haar vader, moeder, voogd of de persoon aan wiens bewaking zij is toevertrouwd;

Notitie 9949/E/69; te Kortrijk, minstens tweemaal tussen 1 januari 1969 en 27 april 1969;

Bij inbreuk van ar. 1, al. 2, art. 3 Wet 15 juli 1960, hetzij houder of exploitant te zijn, hetzij aangestelde van voornoemde; van een danszaal of drankgelegenheid terwijl er gedanst wordt, alwaar: Bondue Francine, geboren op 23 juni 1952 en Halluin Danielle, geboren op 2 oktober

1951; ongehuwde minderjarigen beneden de achttien jaar, werden aangetroffen die niet vergezeld waren van hun vader, moeder, voogd of de persoon aan wiens bewaking zij zijn toevertrouwd;

voor de beide feiten, telkens met de omstandigheid dat hij zich bevindt in staat van herhaling, de feiten gepleegd zijnde binnen de periode van 5 jaar sedert hij op 19 oktober 1964 bij een in kracht van gewijsde gegaan vonnis van de correctionele Rechtbank te Kortrijk veroordeeld werd wegens identieke feiten;

II. - Nots. 7037/69 :

ten einde terecht te staan ter zake van te Kortrijk, de 11 mei 1969 :

Bij inbreuk van art. 1, al. 2, art. 3 wet 15 juli 1960, hetzij houder of exploitant te zijn, hetzij aangestelde van voornoemde, van een dansaal of drankgelegenheid terwijl er gedanst wordt, alwaar Clerhout Roger, geboren op 30 juli 1952 en Debuyck Rosyane, geboren op 30 april 1952, ongehuwde minderjarigen beneden de 18 jaar, werden aangetroffen die niet vergezeld waren van hun vader, hun moeder, hun voogd of de persoon aan wiens bewaking zij zijn toevertrouwd;

Nadat beide zaken nots. 4557-9949/69 en 7037/69 werden samengevoegd aangezien ze samenhangend zijn en voor een goede rechtsbedeling, werd, de beklaagde schuldig verklaard aan de feiten hem ten laste gelegd en dit in staat van wettelijke herhaling zoals voorzien in de dagvaarding onder Nots. 4577-9949, nopens welke verzwarende omstandigheid hij overigens ter zitting verwittigd werd in zake Nots. 7037, en werd de beklaagde, op tegenspraak, verwezen :

— in zake Nots. 4557/69 tot één geldboete van dertig frank, verhoogd met 190 deciem, aldus gebracht op zeshonderd frank of een vervangende gevangenisstraf van tien dagen ;

— in zake Nots. 9949/69 tot tweemaal een geldboete van dertig frank, telkens verhoogd met 190 deciem, aldus gebracht op zeshonderd frank of een vervangende gevangenisstraf van tien dagen voor iedere geldboete ;

— in zake Nots. 7037, gepleegd zijnde in staat van wettelijke herhaling, tot tweemaal een geldboete van dertig frank, telkens verhoogd met 190 deciem, aldus gebracht op zeshonderd frank of een vervangende gevangenisstraf van tien dagen voor iedere geldboete ;

Met gewoon uitstel voor een termijn van vijf jaar voor wat de zaak nots. 4557/69 betreft ;

De veroordeelde werd verder verwezen in de proceskosten begroot in al op 433 frank ;

Bij vonnis der rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk, correctionele Kamer met drie Rechters, gedagtekend 2 december 1969, waarvan het Openbaar Ministerie op 9 december 1969 hoger beroep heeft ingesteld ;

Gehoord de heer Voorzitter Van Mallegheem, in zijn verslag gedaan ter openbare terechtzitting ;

Gehoord in zijn vordering de heer Bonte, Advocaat-generaal ;

Gehoord de beklaagde in zijn middelen van verdediging, bijgestaan door Meester G. Devriendt, advocaat te Kortrijk

— dit alles in het Nederlands ;

Overwegende dat het Openbaar Ministerie tijdig en in rechtsgeldige vorm hoger beroep heeft ingesteld ;

Overwegende dat, naar luid van art. 3, al. 2 van de wet van 15 juli 1960, de houder of exploitant van een inrichting waar er gedanst wordt persoonlijk strafrechtelijk verantwoordelijk is voor de tegen artikel 1 lid 2 van deze wet gepleegde inbreuken, tenzij wanneer hij afwezig is op het ogenblik van de overtreding en hij bewijst dat hij het toe-

zicht over zijn inrichting, gedurende zijn afwezigheid, aan een van zijn aangestelden had toevertrouwd ;

Overwegende dat beklaagde toegeeft dat hij telkens op de dag der feiten in zijn inrichting aanwezig was ;

Overwegende dat hij derhalve, om zijn vrijspraak te bekomen vruchteloos inroept dat hij aan de ingang van zijn inrichting, enige plaats waar de controle kon en moest geschieden, een portier had aangesteld met het oog op de toepassing van de voormelde wet ; dat de omstandigheid dat hij persoonlijk aan de ingang niet aanwezig was niet volstaat om aan te nemen dat de voorwaarden gesteld door het voormeld al. 2 van artikel 3 vervuld waren ;

Overwegende dat de telasteleggingen dienvolgens vóór het Hof bewezen zijn gebleven, zoals vóór de eerste rechter ;

Overwegende dat voor de feiten voorzien onder not. 9949/69 twee maal twee geldboeten dienen uitgesproken te worden ;

Overwegende nochtans dat, gelet op het feit dat de beklaagde toch ernstige maatregelen had getroffen om te pogen de wet te doen eerbiedigen, de door de eerste rechter opgelegde geldboeten toereikend voorkomen, hoewel beklaagde in staat van herhaling verkeert ; dat de door de eerste rechter voor een deel der straf toegekende gunst van gewoon uitstel mag uitgebreid worden tot al de thans opgelegde geldboeten en vervangende gevangenisstraffen, terwijl er geen termen zijn om de sluiting van de inrichting te gelasten ;

*Om deze redenen,
Het Hof,*

rechtdoende op tegenspraak ;

Gelet op de wetsbepalingen aangehaald door de eerste rechter, ter uitzondering van artikel 191 van het Wetboek van Strafvordering, en daarenboven gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1935, artikel 211 van het Wetboek van Strafvordering, en artikel 140 van de wet van 18.6.1869 gew. door artikel 2 van de wet van 4.9.1891,

al deze wetsbepalingen door de heer Voorzitter ter terechtzitting van heden aangeduid ;

Ontvangt het hoger beroep ;

Bevestigt het aangevochten vonnis in zijn bestreden beschikkingen, mits volgende wijzigingen :

1) met eenparige stemmen worden er voor de feiten voorzien onder not. 9949/69 vier geldboeten van dertig frank, verhoogd met 190 deciem, aldus gebracht op zeshonderd frank voor iedere geldboete of een vervangende gevangenisstraf van tien dagen voor iedere geldboete, opgelegd ;

2) het door de eerste rechter verleend uitstel zal gelden voor al de bij het onderhavig arrest uitgesproken geldboeten en vervangende gevangenisstraffen ;

Beklaagde wordt veroordeeld tot de kosten van de aanleg gevallen aan de zijde van het Openbaar Ministerie en begroot op 543 frank.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE MECHELEN

18 december 1969.

Voorzitter : M. Kiekens.

Rechters : MM. Lowagie en Peeters.

Advocaten : Mrs. Stynen, Verbist en Houtekier.

Check. — Geen rechtstreekse vordering tegenover de betrokkene. — Bank-betrokkene is geen check-schuldenaar. — Bank kan de checks niet accepteren. — Trekker van een check bezit niet het recht de provisie van een uitgeschreven check te blokkeren. — Herroeping

van check kan slechts gevolg hebben na het einde van de aanbiddingstermijn. — Door trekker van de check wordt titel gecreëerd die oorsprong is van rechten en verplichtingen. — Rechten van de houder vloeien rechtstreeks voort uit de titel zelf en hangen niet af van vroegere overeenkomst.

De houder van een check bezit geen rechtstreekse vordering tegenover de betrokkene, zijnde de bank.

De bank staat niet vermeld in de wet tussen de personen tegen wie de houder van een check een regresvordering kan uitoefenen. De bank-betrokkene kan niet als een checkschuldenaar beschouwd worden daar zij ingevolge art. 4 der wet van 1 maart 1961 de check niet kan accepteren.

De trekker van een check bezit niet het recht de provisie van een uitgeschreven check te blokkeren. De herroeping van een check kan slechts gevolg hebben na het einde van het aanbiddingstermijn.

Door het trekken van een check zelf wordt een titel gecreëerd die oorsprong is van rechten en verplichtingen, dusdanig dat de rechten van de houder rechtstreeks voortvloeien uit de titel zelf en niet afhangen van de vroegere overeenkomst die bestaan heeft tussen de houder en de trekker.

Knaeps t./Fransen en n.v. Kredietbank.

Gelet op het geboekt eksploot van gerechtsdeurwaarder R. De Cocq te Heist op den Berg de date 18 juni 1968 waarbij eiser vordert dat eerste verweerder zou veroordeeld worden om aan hem te betalen de som van 17.500 fr. te vermeerderen met de wettelijke intresten vanaf 1 februari 1968, de gerechtelijke intresten en de kosten;

dat aan tweede verweester zou worden bevolen om aan eiser te betalen binnen de 48 uren van de betekening van huidig vonnis het bedrag van de jegens eerste eiser uit te spreken veroordeling ten belope van de door haar in speciale rekening geblokkeerde sommen;

dat tweede verweester solidair met eerste verweester zou worden veroordeeld om aan hem te betalen de verwijlntresten vanaf 1 februari 1968, de gerechtelijke intresten en de kosten van het geding; dit alles bij vonnis uitvoerbaar bij voorraad niettegenstaande elk verhaal en zonder borgstelling;

Gelet op de tegenvordering door eerste verweerder gesteld in zijn besluiten de dato 27 november 1969 waarbij deze, in het geval de rechbank de eis tegenover de N.V. Kredietbank zou gegrond verklaren, vordert dat eiser zou veroordeeld worden om aan hem te betalen de som van 17.500 fr. te vermeerderen met de gerechtelijke intresten en de kosten;

Overwegende dat de ontvankelijkheid van de hoofdvordering in zover deze gericht is tegen eerste verweerder evenals van de tegenvordering niet wordt betwist;

Overwegende dat tweede verweester de niet-ontvankelijkheid van de vordering gericht tegen haar inroept om reden eiser geen rechtstreekse vordering tegenover haar bezit; dat zij in haar konklusies de dato 27 november 1969 in ondergeschikte orde een vordering in vrijwaring instelt en vordert dat verweester in vrijwaring Fransen zou worden veroordeeld om haar schadeloos te stellen en terug te betalen van alle intresten en andere sommen alsook kosten die haar ten laste zouden worden gelegd;

I. Wat betreft de vordering tegenover de N.V. Kredietbank.

Overwegende dat deze vordering niet ontvankelijk is; dat inderdaad onder het regime van de wet van 20 juni 1873, noch onder het regime van de wet van 1 maart

1961, de houder van een check een rechtstreekse vordering bezit tegenover de betrokkene, zijnde de bank; (Beroep Brussel 18-8-1964 - J.T. 1965, p. 57; Van Ryn, Droit Commercial IV uitgave 1965 nr. 2984);

dat in dit verband dient opgemerkt dat in art. 40 van de wet van 1 maart 1961 de personen worden opgesomd tegen wie de houder van een cheque een regresvordering kan uitoefenen en de betrokkene hierbij niet wordt vermeld; dat in voormeld artikel, behoudens van de endossanten en de trekker ook sprake is van « andere check schuldenaars » doch de bank — betrokkene niet als een check schuldenaar kan aanzien worden vermits luidens art. 4 van dezelfde wet de check niet kan worden geaccepteerd en de positie van de bank, die de check niet kan accepteren, niet deze is van een check schuldenaar;

II. Wat betreft de vordering tegen verweerder Fransen :

Overwegende dat er geen betwisting bestaat nopens de ontvankelijkheid van de vordering gericht tegen Fransen;

Overwegende dat Fransen voorhoudt dat de door hem aangekochte en bij middel van een check betaalde compressor zich niet in goede staat bevond en de verkoopsovereenkomst tussen partijen dan ook dient te worden verbroken;

Overwegende dat Fransen op 2 februari 1968 verzet aantekende tegen de uitbetaling van de door hem uitgeschreven en op 1 februari 1968 gedateerde check;

dat het geschil neerkomt op de vraag of de trekker van een check het recht bezit de provisie van een uitgeschreven check te blokkeren;

Dat artikel 32 al. 2 van de wet van 1 maart 1961 uitdrukkelijk zegt dat de herroeping van een check slechts gevolg kan hebben na het einde van de aanbiddingstermijn; dat de check, die in België is uitgegeven en betaalbaar is, binnen de termijn van acht dagen ter betaling moet worden aangeboden;

dat in casu de aanbiddingstermijn nog niet was verstreken toen de check door verweerder Fransen werd herroepen en de check binnen de aanbiddingstermijn werd aangeboden door eiser;

dat Fransen gedurende die aanbiddingstermijn wel instructies mag geven om de check te herroepen maar dat deze instructies slechts uitwerking zouden hebben na het verstrijken van de aanbiddingstermijn en op voorwaarde dat de houder de check gedurende die termijn niet heeft aangeboden (Van Ryn, Droit Commercial IV 3005);

Overwegende dat deze voorwaarden in casu niet waren vervuld en de trekker, zijnde verweerder Fransen, dus niet het recht had de provisie gedurende de aanbiddingstermijn onbeschikbaar te maken of te blokkeren, te meer daar de check een onvoorwaardelijke opdracht tot uitbetaling uitmaakt binnen de gestelde termijn;

Overwegende dat de opwerping van Fransen dat de door hem gekochte compressor zich niet in goede staat bevond, ter zake niet dienend is; dat inderdaad door het trekken van de check zelf een titel wordt gecreëerd die oorsprong is van rechten en verplichtingen dermate dat de rechten van de houder rechtsreeks voortvloeien uit de titel zelf en niet afhangen van de vroegere overeenkomst die bestaan heeft tussen hem en de trekker: dat het niet uit deze vroegere overeenkomst is dat de rechten van de houder voortvloeien maar wel uit de check zelf; dat het ter zake van geen enkel belang is dat de vroegere overeenkomst aan de basis ligt van het tot stand komen van de check (Van Ryn, Droit Commercial IV nr. 2983);

Overwegende dat de vordering van eiser enkel gesteund is op de door verweerder uitgegeven en ondertekende check; dat de vordering dan ook gegrond is om de hierbovenvermelde redenen;

Overwegende dat ingevolge art. 45 van de wet van

1 maart 1961 een intrest is verschuldigd vanaf de dag der aanbidding; dat uit de door partijen voorgelegde stukken niet kan uitgemaakt worden op welke dag juist de check werd aangeboden doch dit uiterlijk moet gebeurd zijn 7 februari 1968, datum waarop door de deurwaarder de wanbetaling werd vastgesteld; dat de wettelijke voorziene intresten dus vanaf deze laatste datum dienen te worden toegekend;

Overwegende dat verweerder Fransen in zijn konklusies een tegenvordering stelt, enkel voor het geval de rechtbank de eis tegenover de N.V. Kredietbank zou gegrond verklaard hebben; dat dit niet het geval is en de tegenvordering dan ook zonder voorwerp is geworden;

Gezien de artikelen 2, 34, 36, 37, 38, 40, 41. der wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;

Om die redenen,

De Rechtbank,

Zetelende in handelszaken, alle verdere en andersluidende besluiten verwerpende verklaart niet ontvankelijk de vordering in zover deze gericht is tegen de N.V. Kredietbank;

Wijst eiser ervan af en veroordeelt hem tot de kosten van dit deel zijner vordering;

Verklaart ontvankelijk de hoofd- en tegenvordering in zake de eis tegen Fransen;

En rechtdoende op de hoofdvordering;
veroordeelt verweerder Fransen om aan Knaeps te betalen de som van 17.500 fr. te vermeerderen met de wettelijke voorziene intresten à 5,5 % vanaf 7 februari 1968 tot 18 juni 1968, datum van het inleidend eksploot met de gerechtelijke intresten vanaf deze laatste datum en met de gerechtskosten;

Wijst eiser Knaeps af van het overige van zijn eis;
en rechtdoende op de tegenvordering;

Verklaart deze zonder voorwerp; wijst verweerder Fransen ervan af en veroordeelt hem tot de kosten van zijn tegenvordering.

Begroot de gezamenlijke kosten van de eisende partij op de som van 2.877 fr. en deze van de partij N.V. Kredietbank op de som van achttienhonderd fr., in beide bedragen 300 fr. expeditierecht begrepen van huidig vonnis.

NOOT. —

Herroeping van de check en onbeschikbaar maken van de dekking.

Het vraagstuk behelzende zowel de herroeping van de check als het verzet tegen de uitbetaling ervan (onbeschikbaar maken van de dekking) is nog niet op beslissende wijze opgelost geworden door de Belgische rechtspraak sedert het in voege treden van de wet van 1 maart 1961 op de check.

Zonder momenteel de grond te onderzoeken van het recht dat de trekker al dan niet heeft of zou kunnen hebben een door hem uitgeschreven check te herroepen of de dekking onbeschikbaar te maken, staan de banken voor het feit dat de trekker van een check dergelijke maatregel in de werkelijkheid treft en dat ze bijgevolg een voor alle belanghebbende partijen bevredigende oplossing moeten kunnen geven, de trekker beweerende dat zijn handelswijze gegrond is, terwijl de begunstigde hem dat recht ontzegt en eveneens aan de betrokkene het recht ontzegt rekening te houden met de onderrichtingen van de trekker.

De wet heeft het vraagstuk niet uitdrukkelijk geregeld wat betreft het verzet en op een niet bevredigende wijze wat betreft de herroeping; de taak van de bank wordt daardoor niet gemakkelijk gemaakt enerzijds, terwijl

anderzijds de veiligheid van een bij middel van een check gedane betaling niet volstrekt is; de toestand van de acceptant van een wisselbrief is nagenoeg dezelfde als die van de trekker van een check; beiden staan onvoorwaardelijk in voor de betaling en nooit zal men indenken noch aanvaarden dat de acceptant van een wisselbrief zijn verbintenis zou kunnen intrekken of van enige voorwaarde afhankelijk maken, wijl het zo is dat het dagelijks gebeurt dat de uitschrijver van een check hetzij de titel herroept, hetzij verbod oplegt hem te betalen.

In bepaalde gevallen evenwel is de herroeping gerechtvaardigd wanneer ze steunt op feitelijkeheden zoals materiële vergissingen, dan wanneer het verzet vaak steunt op een of ander verweermiddel, geput in de onderliggende overeenkomst afgesloten tussen trekker en oorspronkelijke begunstigde of tussen opeenvolgende houders, hetgeen indruist tegen het beginsel van de ontegenstelbaarheid van de excepties; materiële vergissingen of feitelijkeheden zijn uitgesloten inzake geaccepteerde wisselbrieven omdat de betrokkene bij de acceptatie zich steeds kan vergewissen omtrent de juiste omschrijving en draagkracht van zijn verbintenissen; om die reden moeten de cliënten die een bankkaart aanvragen de verbintenis aangaan de check noch te herroepen noch verzet tegen de uitbetaling te doen (behoudens verlies of diefstal, hetgeen vanzelfsprekend is).

Een permanente moeilijkheid is vervat in de door de cliënten zelf gebruikte bewoordingen; dient een verbod tot uitbetaling geformuleerd tijdens of minstens vóór het verstrijken van de aanbiddingstermijn geïnterpreteerd te worden als zijnde een herroeping wanneer dat woord niet is gebruikt? Ons recht geen sacramentele bewoordingen kennende, zal de bank naar gelang van de omstandigheden de onderrichtingen van de cliënt, uitschrijver van de check, behandelen hetzij als herroeping, hetzij als verzet (onbeschikbaar maken van de dekking); in de meeste gevallen zal zij bijgevolg het initiatief moeten nemen de onderrichtingen van de trekker te interpreteren.

Daaruit volgt een eerste praktische conclusie, namelijk dat de bank geen rekening dient te houden met een niet gemotiveerd verbod tot uitbetaling, vermits ze dient te weten of ze de instructies van de cliënt-trekker zal behandelen als een herroeping of een oppositiemaatregel; deze conclusie valt samen met diegene welke door de Belgische rechtsleer aanvaard wordt, namelijk dat een bank geen gevolg moet geven — maar om andere redenen — aan een niet met redenen omkleed noch blijkbaar gegrond verzet vanwege de trekker (Van Ryn, IV, spreekt van « opposition... fondée sur un motif légitime dont rien ne permet de soupçonner la fausseté » onder nr. 3033, en van « opposition apparement justifiée » onder nr. 3061).

Nergens vindt men een voldoendegeveende bepaling van het begrip van de herroeping in de commentaren over de wetgeving van de landen die de eenvormige wet op de check ingevoerd hebben; in België, Nederland, Luxemburg en Duitsland werd de herroeping — die het voorwerp uitmaakte van een der te Genève geformuleerde reserwen — in de checkwet ingelast; in Frankrijk en Italië is herroeping niet mogelijk; voor Frankrijk, waar de herroeping uitgesloten is, is men aangewezen op de rechtsleer en rechtspraak behelzende de check vóór het invoerge treden van het Wetsdecreet van 30 oktober 1935 dat oppositie (verzet) slechts toelaat bij verlies of diefstal van de check of faillissement van de houder.

Door de herroeping van een daad of handeling bedoelt met het definitief ongedaan maken van de daad of handeling; de herroeping van de check zou bijgevolg normaal tot gevolg moeten hebben dat de trekking ongedaan gemaakt wordt;

Molengraaff (Leidraad Nederlandse Handelsrecht, blz. 466) bepaalt de herroeping als zijnde de intrekking van de opdracht tot betaling; bijgevolg zou de houder van een

herroepen check geen cambiale vordering tegen de trekker mogen hebben, zelfs tijdens de aanbiddingstermijn vermits het door de trekker gecreëerd betaalmiddel ongedaan wordt gemaakt.

De Duitse rechtsleer, zonder een bepaling van de herroeping te geven, luidt dat, bij niet betaling van de herroepen check vóór het verstrijken van de aanbiddingstermijn, de houder hem mag laten protesteren en over het regresrecht tegen de trekker beschikt (Inhabersrückgriff); dit recht van regres is onafhankelijk van de al dan niet gegrondheid van de herroeping; de reden van de herroeping komt niet te pas (Schtetler-Bueler, blz. 19, voetnoot 54).

In een strenge interpretatie van het begrip herroeping zou de houder elk recht van regres ontzegd zijn; de houder moet derhalve met spoed de check ter betaling aanbieden, wil hij verrassingen voorkomen (P. Blondeel, Overzicht van de nieuwe wetgeving op de check: R.W. 1961-1962, Kol. 1234; Molengraaf, loc. cit. schrijft: «de bepaling van art. 209 K — Nederlands Wetboek van Koophandel — heeft ten doel de zekerheid, dat de check zal worden betaald, de veiligheid van het check-verkeer te verhogen... Van herroeping van de check in de zin van art. 209 K is geen sprake indien de voormalige houder van een verloren of gestolen check bij de betrokkene verzet doet tegen de betaling van de check»).

Het is duidelijk evenwel dat de herroepen check, naargelang de omstandigheden, moet kunnen dienen minstens als begin van bewijs, net zoals de onregelmatige of geperimeerde check, want een check wordt niet getrokken zonder reden, anders gezegd, zondat dat er een welkdanige juridische band bestaat of bestaan heeft tussen de uitschrijver en de begunstigde (Revue de la Banque, 1969, blz. 159 en 160); met recht beslist anderzijds de Nederlandse rechtsleer dat bij verlies of diefstal het verzet de aangewezen werkwijze is (omdat het onmiddellijk uitwerking heeft en de herroeping niet van een houder kan uitgaan, doch slechts van de trekker).

Wat moet de houding zijn van de bankier aan wie de herroeping van een check betekend wordt vóór het verstrijken van de aanbiddingstermijn? De wet (art. 32) zegt inderdaad dat de herroeping slechts uitwerking heeft na het verstrijken van die termijn; daarop antwoordt Van Ryn (Droit Commercial IV, nr. 3006) dat de betrokkene de check mag betalen vermits de herroeping zonder uitwerking is tijdens de aanbiddingstermijn, maar dat hij niet moet betalen omdat de houder geen rechtstreekse vordering tegen de bank heeft en de herroeping hem geen recht kan verstrekken dat hij nooit gehad heeft; deze stelling is volkomen juist; immers de betrokkene van een check heeft nooit de verplichting ten opzichte van de houders van checks deze te betalen, vermits de check niet mag geaccepteerd worden; hij moet zich houden aan de onderrichtingen van de trekker die de enige persoon is met wie hij in contractueel verband staat.

De verhoudingen tussen bank en trekker (cliënt) zijn van contractuele aard en vloeien voort uit de complexe overeenkomst afgesloten bij het openen van de rekening en de afgifte van checkformulieren aan de cliënt; anderzijds zijn de eventuele verplichtingen van de bank ten opzichte van de houder van de check van zuiver aquiliaanse aard; ze kunnen slechts voortvloeien uit een fout vanwege de bank, bestaande in het niet naleven, hetzij van de wettelijke voorschriften inzake checks, hetzij van de onderrichtingen van de cliënt in verband met uitgeschreven checks.

In het raam van de contractuele verhoudingen tot stand gekomen tussen bank en trekker-cliënt mag gesteld worden dat de check, in 't algemeen genomen, beschouwd mag worden als een mandaat (weliswaar uitgedrukt in de vorm van verhandelbaar en cambiaal handelspapier met alle gevolgen van dien); het mandaat is in principe her-

roepbaar, doch de wet heeft aan de herroepbaarheid van de check grenzen gesteld: ten eerste, heeft ze slechts uitwerking na het verstrijken van de aanbiddingstermijn; ten tweede mag ze niet geschieden met bedrieglijk inzicht noch met het oogmerk om te schaden (art. 61 — 4° dat de verhoudingen trekker-houder behelst); de bank mag anderzijds geen zware fout begaan bij het uitbetalen van een check (art. 35, tweede lid, dat de verhoudingen trekker-betrokkene behelst) de vraag is of ze dergelijke fout zou begaan door een herroepen check te betalen tijdens de aanbiddingstermijn wanneer de herroeping niet met redenen is omkleed.

De vroegere Franse rechtsleer en rechtspraak welke de bijzonderste voorhanden zijnde bron is, leren dat de herroeping gegrond mag worden op een afwezigheid van oorzaak welke de uitschrijving van de check aantast (Bouteron, Le Chèque, blz. 288); de term oorzaak wordt hier in de zin van de gewone omgangstaal gebruikt en staat eerder gelijk met een wettelijk wilsgebrek.

Zo zal de herroeping kunnen plaats hebben wanneer de trekker, na uitschrijving, vaststelt dat hij een materiële vergissing heeft begaan; het klasieke voorbeeld is dat van de persoon die zich, bij het opstellen van de check, vergist bij de aanduiding van de begunstigde, in die zin dat hij als begunstigde iemand aanduidt die niet zijn schuldeiser is; de in deze omstandigheden gedane herroeping geschiedt zeker niet met het inzicht om te schaden vermits de aanbieder, die niet de begunstigde mocht zijn, te kwader trouw zou zijn.

Maar in dergelijk geval heeft het weinig zin de uitwerkingen van de herroeping uit te stellen tot na het verstrijken van de aanbiddingstermijn, want de eerste verkrijger van de check die niet te goeder trouw zal zijn, kan hem inmiddels overgedragen hebben aan een houder te goeder trouw, die, bij weigering van betaling, uiteindelijk verhaal zal kunnen uitoefenen tegen de oneerlijke voorman.

Daarom wordt er terecht op gewezen dat indien de bank tijdens de aanbiddingstermijn de herroepen check mag betalen, zij zulks niet moet; het is duidelijk dat zo hij geen rekening houdt met een herroeping geformuleerd in het voorbeeld hierboven, de betrokkene een zware fout zal begaan en niet bevrijd zijn, conform de regel uitgedrukt in artikel 35, tweede lid, van de wet.

Daarom ook kan de interpretatie die de Duitse rechtsleer aan artikel 32 geeft, niet bijgetreden worden; de check herroepen en de trekking ongedaan gemaakt zijnde heeft het weinig zin dat de bank hem nog zou betalen tijdens de aanbiddingstermijn zoals de wet het toelaat maar niet dwingend oplegt.

De regeling van de Belgische wet is bijgevolg niet volkomen konsekwent; aanvaardt men de herroeping in de zin van de intrekking van de check-opdracht gesteund op een gebrek aan oorzaak (zoals materiële vergissingen of feitelijkeheden), dan moet aan de betrokkene ook het recht toegekend worden er onmiddellijk rekening mede te houden; dat recht kent de wet aan de betrokkene niet toe tijdens de aanbiddingstermijn, terwijl het stelsel zo is dat de betrokkene niet kan verplicht worden te betalen wanneer de herroeping werkelijk gegrond is enerzijds en anderzijds strafsancities gesteld zijn op de kwaadwilige herroeping.

Het is overigens maar logisch, eenmaal de check-opdracht ingetrokken en de trekking ongedaan gemaakt, dat de betrokkene niet betaalt vermits de titel als onbestaande dient beschouwd, net alsof vóór overhandiging ervan, de trekker hem zou kunnen vernietigd hebben.

Hieromtrent schrijft Bouteron het volgende (Le Chèque, 1924, blz. 288) «Sans reconnaître d'une manière aussi générale le droit de révocation, les tribunaux en ont admis l'exercice, lorsque l'opération qui avait donné lieu à la délivrance du chèque, devenait sans objet. Ainsi la Cour de Cassation... a reconnu le droit de révocation au banquier qui avait émis un chèque en contrepartie d'un autre

chèque reçu par lui à l'escompte (rechtstreeks krediet) et infructueusement présenté au paiement. De même la Cour d'Appel de Paris... décide que le tireur a légitimement fait opposition au paiement d'un chèque délivré par lui (het moet zijn: a révoqué) en contrepartie d'un escompte de traites reconnues fausses.»

Tot besluit, mag van de herroeping gezegd worden:

— dat ze niet mag gesteund worden op de onderliggende verhoudingen tussen trekker en begunstigde of opeenvolgende houders, maar wel op feitelijkheden vreemd aan deze onderliggende overeenkomst; ze mag niet gegrond zijn, met andere woorden, op een exceptie die niet tegenstelbaar is; normaal zouden verlies of diefstal het voorwerp van herroeping moeten kunnen uitmaken, — weliswaar wanneer het verlies of de diefstal plaats hebben gehad in hoofde van de trekker — maar in de stand van de vigerende wetgeving is zulks niet mogelijk; — dat de betrokkene het recht de herroepen check niet te betalen put, zowel in artikel 4 (de check mag niet geaccepteerd worden) als in artikel 35, tweede lid, dat de betrokkene aansprakelijk stelt — ten opzichte van de trekker — voor een zware fout gepleegd bij de uitbetaling, en artikel 61, vierde lid, van de wet op de check, waaruit afgeleid wordt dat de bank zich niet medeplichtig mag maken aan een herroeping gepleegd met bedrieglijk inzicht of met het oogmerk om te schaden: dat laatste veronderstelt hetzij de uitbetaling van de check tijdens de aanbiddingstermijn, ondanks een gemotiveerde herroeping (verhoudingen trekker-betrokkene), hetzij de niet betaling, na het verstrijken van de aanbiddingstermijn, van een zonder blijkbaar gegronde redenen herroepen check (verhoudingen houder-betrokkene).

Ten overstaan van de uiteenlopende en enigszins tegenstrijdige wetsbepalingen inzake herroeping van checks en uitbetaling door de betrokkene, is de bankier bijgevolg noodgedwongen verplicht, vooreerst de onderrichtingen van de trekker te interpreteren (gaat het om zuiver en eenvoudige herroeping of gaat het om een oppositiemaatregel) en vervolgens zijn gedragslijn te bepalen (de dekking al dan niet blokkeren, de check al dan niet betalen); in verband met het reserveren van de dekking dient als algemene stelregel aanvaard dat het reserveren van de dekking ten behoeve van wie het behoort, geen van beide partijen kan schelen, de bank als louter bewaarnemer optredende, wijl het de partijen vrij staat de betwisting in kortgeding te laten beslechten en de uitvoering van de beschikking steeds van het stellen van een deugdelijke borgtocht afhankelijk kan worden gesteld.

Terloops weze opgemerkt dat de Franse wet — waar de herroeping onbekend is — het verzet tegen de uitbetaling van checks slechts toelaat ingeval van verlies of of diefstal van de check of faillissement van de houder; bepaalt dat wanneer het verzet op andere (of niet duidelijke) gronden steunt de zaak voor de voorzitter van de rechtbank in kortgeding mag gebracht worden, die het verzet moet lichten wanneer het niet gegrond is op verlies of diefstal van de cheque of faillissement van de houder; de bank is bijgevolg noch gerechtigd, noch verplicht de oorzaken van het verzet te beoordelen (Hamel, Lagarde, Jauffret, Droit Commercial, II, n° 1711).

De rechtspraak en de rechtsleer zijn sedert geruime tijd in die zin gevestigd dat de betrokkene de dekking onbeschikbaar moet stellen (Cabrillac, Le Chèque et le virement, n° 95; Banque 1964, blz. 280; 1967, blz. 903) tot aan vrijwillige of gerechtelijke handlichting, in geval van herroeping.

Herroeping opgevat in bovenvermelde zin (t.t.z. niet gegrond op een exceptie geput in de onderliggende verhoudingen tussen trekker en houder of opeenvolgende houders) zal dus eerder zeldzaam zijn.

De meest voorkomende maatregel in de praktijk is het verzet dat normaal tot gevolg heeft dat de betrokkene de

dekking onbeschikbaar houden zal (in die zin luiden de overwegende Belgische rechtspraak en rechtspraak: R.C.J.B. 1951, blz. 228); het vindt meestal zijn oorsprong in een betwisting tussen trekker en begunstigde omtrent de uitvoering van de aan de uitschrijving van de check onderliggende overeenkomst.

In beginsel zou verzet niet mogelijk mogen zijn vermits geen verweermiddelen mogen opgeworpen worden tussen trekker en opeenvolgende houders van de check (artikel 22), zelfs tussen de trekker en de oorspronkelijke begunstigde, behoudens kwade trouw vanwege de houder en behoudens de verweermiddelen geput in de formele onregelmatigheid van de titel of enig wilsgebrek (Van Ryn, II, nr. 1454, IV, nr. 3018), of nog de wettelijke schuldvergelijking die de trekker in de onderliggende overeenkomst kan putten voorzover hij het bewijs van het bestaan ervan terstond kan leveren (R.C.J.B. 1965, blz. 379) en de compensatie bij tegeneis instelt.

Het verzet toelaten is economisch niet verantwoord want het schaaft ten eerste de instelling zelf die in beginsel abstract en formeel is, met al de daaraan verbonden gevolgen (Rb. Verviers, 27.11.1950, Revue de la Banque 1951, blz. 289 met noot Ghysen die spreekt van « La pratique détestable de l'opposition au paiement faite par le tireur après l'admission — pratique à l'encontre de laquelle le législateur de 1929 n'a, malheureusement, pris que des demi-mesures »).

Het is inderdaad zo dat het blokkeren van de dekking of het verzet tegen de uitbetaling van de check, wanneer ze niet geschiedt met bedrieglijk inzicht of met het oogmerk om te schaden in feite nooit tot strafvervolgingen aanleiding geven ofschoon art. 61 — 3° strafbaar stelt het « wetens » terug trekken van de dekking tijdens de aanbiddingstermijn.

Anderzijds is de betrokkene-bankier niet onderworpen aan de cambiale strengheid en is hij ook geen checkschuldenaar als zodanig vermits hij de check niet accepteert; de verplichting tot betalen heeft hij enkel ten overstaan van de trekker, in het raam van de overeenkomst afgesloten bij het openen van de rekening met zijn cliënt.

Niet onderworpen zijnde aan de cambiale strengheid is hij vreemd aan het beginsel van de niet tegenstelbaarheid der verweermiddelen, hetwelk alleen geldt tussen de trekker en de opeenvolgende houders.

Afwezigheid van strafvervolgingen uit hoofde van een niet kwaadwillig verzet; afwezigheid van rechtstreekse vordering van de houder tegen de betrokkene; afwezigheid van cambiale strengheid in hoofde van de bankier, zijn drie juridische en feitelijke gegevens die de oppositiemaatregel mogelijk maken.

Daarbij komt nog dat de betrokkene geen fout mag begaan bij het uitbetalen van een check (dergelijke fout begaat hij door het uitbetalen ondanks blijkbaar gegrond verzet: Van Ryn, IV, nrs. 3033 en 3061) en zich ook niet medeplichtig mag maken aan het wegnemen van de dekking « wetens » tijdens de aanbiddingstermijn, en met bedrieglijk inzicht of oogmerk om te schaden, nadien.

Deze laatste twee gegevens wettigen de houding van de betrokkene die, ten opzichte van een blijkbaar gegrond verzet, de dekking dient te reserveren onder de verantwoordelijkheid van de trekker en ze slechts zal vrijgeven ingeval minnelijke of gerechtelijke oplossing.

Het enig vonnis dat tot voor kort in België inzake verzet gewezen werd na het in voege treden van de eenvoudige wet op de check, is dat van de Rechtbank van Koophandel te Brussel in dato van 19 november 1965 (R.W. 1965-1966, Kol. 1654 en volgende); op grond van de onderliggende overeenkomst die de trekker beweerde niet behoorlijk te zijn uitgevoerd door de leverancier-begunstigde van de check, liet hij (de trekker) de dekking blokkeren bij de betrokkene, beweerende dat de schuld met 10 % diende vermindert.

Terecht besliste de rechtbank dat de verweermiddelen niet tegenstelbaar zijn tussen trekker en begunstigde en veroordeelde zij de trekker tot betaling van het volledig bedrag van de check; aan de betrokkene die eveneens gedagvaard was, werd bevolen het bedrag vrij te geven in handen van de begunstigde binnen de 48 uur van de betekening van het vonnis; de bank werd eveneens veroordeeld tot betaling van de jegens de trekker uitgesproken veroordelingen — inbegrepen de verwijlntresten — doch « ten belope van de door haar in speciale rekening geblokkeerde sommen », hetgeen erop neerkomt dat de bank slechts het gereserveerde bedrag diende uit te betalen en, in feite, ontsnapte aan de betaling van gezegde verwijlntresten.

De veroordeling van de betrokkene tot betaling van de nalatighedsintresten kan alvast niet bijgetreden worden, want ze veronderstelt dat de bank een verplichting tot betaling had, die ze niet is nagekomen.

Het hoeft geen betoog meer dat de betrokkene van een check geen cambiale verplichting ten opzichte van de houder van het papier heeft; de veroordeling tot betaling van de verwijlntrest (zijnde de schadevergoeding uit hoofde van het niet uitvoeren van een verbintenis tot betaling van een geldsom: art. 1153 B.W.B.) kan maar gegrond geweest zijn op een aquiliaanse fout bestaande in het niet nakomen van een voorbestaande verbintenis die echter niet cambiaal is; in de motivering van het vonnis is daarover evenwel niets te vinden; het is spijtig want het ware nuttig geweest dat duidelijk werd gezegd dat de betrokkene niemand schaden kan door de dekking te reserveren ten behoeve van wie het behoort.

De motivering is overigens eerder summier; men kan niet uitsmaken of het terzake ging om een herroeping of een oppositiemaatregel; anderzijds stelt de rechtbank op onvoorwaardelijke wijze « dat de trekker niet het recht bezit de provisie gedurende deze termijn (de aanbiedings-termijn) onbeschikbaar te maken of te blokkeren », hetgeen een onvoldoende motivering is waarin geen vaste leidraad kan gevonden worden zodat het vraagstuk, zo van de herroeping als van het verzet niet op bevredigende wijze was opgelost.

De praktijk leert inderdaad dat, ofschoon de trekker zulks niet mag (art. 61 — 3°) hij toch de dekking onbeschikbaar maakt tijdens de aanbiedingstermijn en de banken rekening houden met een met redenen omklede oppositiemaatregel.

Het hierboven gepubliceerde vonnis gewezen door de rechtbank van eerste aanleg te Mechelen bevestigt de gegrondheid van de sedert het in voege treden van de wet van 1 maart 1961 op de check door de banken ingenomen stelling die als volgt in twee punten kan worden samengevat.

Wanneer het verzet gemotiveerd is door blijkbaar gegronde redenen, blokkeert de bank geldig de provisie van de check door het bedrag ervan van de hoofdrekening naar een bijzondere rekening te boeken; aldus beveeligt ze eenieders rechten en schaaft ze niemand; het bedrag dat geblokkeerd is zal dan uitgekeerd worden aan wie het behoort, ingevolge hetzij minnelijke overeenkomst, hetzij gerechtelijke uitspraak. Als zodanig kan de bank niet tot betaling veroordeeld worden op grond van de check vermits hij niet vatbaar is voor acceptatie.

Anderzijds was terzake veroordeling van de bank op grond van artt. 1382 B.W.B. evenmin mogelijk vermits de oppositie wel degelijk gegrond was op een betwisting omtrent de beweerde gebrekkige uitvoering van de onderliggende koop-verkoopovereenkomst. De bank had zich bijgevolg niet medeplichtig gemaakt aan het bedrieglijk onbeschikbaar maken van de dekking.

Beide stelregels zijn sedert geruime tijd in bovenvermelde zin aanvaard door de Franse rechtsleer en rechtspraak (Vasseur et Marin, *Le Chèque*, n° 289).

Nu tenslotte eiser zijn vordering uitsluitend gesteund had op de check en niet op de onderliggende overeenkomst, kon de rechtbank niet anders dan het beginsel van de niet tegenstelbaarheid van de verweermiddelen, dat geschreven staat in art. 22 van de wet op de check, stipt toepassen.

J. LIEBAERT,
Juridisch Adviseur Kredietbank N.V.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE GENT

3e Kamer. — 21 januari 1969.

Voorzitter: M. Soetaert.
Openbaar Ministerie: M. Fiers.
Advocaten: Mrs. Pauwels en Kluyskens.

Morele schade door het zien lijden van een dierbaar persoon. — Vereisten voor een op geld waardeerbare schadevergoeding. — Symbolische frank niet toegewezen.

De ouders van een bij een ongeval zwaar gekwetst persoon, alsmede zijn verloofde vragen toekenning van een vergoeding wegens morele schade veroorzaakt door het lijden van het slachtoffer dat zij van dichtbij hebben mede beleefd.

Het vonnis zet de verschillende redenen uiteen om dewelke een zuiver morele schade moeilijk op geld te waarderen is. Dergelijke vergoeding is meestal niet adequaat, is volledig subjectief en moeilijk te bewijzen. Zij is meestal gering in vergelijking met het leed van de getroffene zelf; de morele schade door het medelijden met de getroffene wordt geheeld door het besef dat hij geheel wordt vergoed zowel moreel als materiëel.

Het toekennen van een principiële vergoeding van 1 fr. heeft geen zin.

Al staat het vast dat de ouders en de verloofde van het slachtoffer erg bekommerd zijn geweest om zijn lot, bestaat er geen aanleiding deze morele schade in een bedrag in geld te berekenen.

Echtgenoten Claëys - De Tollenaere en Majelijne
t./ Neirynck.

Overwegende dat de eisers sub A betaling vorderen van 35.000 frank ieder en eiseres sub B van 30.000 frank, telkens onverminderd rente en kosten, tot vergoeding van de morele schade die zij stellen te hebben geleden tengevolge van een verkeersongeval dat hun onderscheiden zoon en verloofde (thans echtgenoot), Claëys Norbert voornoemd, is overkomen te Zelzate op 21 juli 1965;

Overwegende dat verweerder volgens de niet tegen gesproken beweringen van eisers niet meer kan betwisten dat het ongeval door zijn schuld is veroorzaakt, nu hij deswege werd veroordeeld bij arrest van het Hof van beroep te Gent van 12-12-1966, waartegen hij blijkens arrest van het Hof van Cassatie van 3-4-1967 tevergeefs beroep in cassatie heeft ingesteld;

Overwegende dat verweerder echter voorhoudt dat er geen aanleiding bestaat tot vergoeding van schade aan de verwanten van het slachtoffer, daar de schade en de vergoeding op de getroffene zelf « geconcentreerd » blijven, terwijl de angst en het lijden, veroorzaakt door het ongeval, bij de verwanten van de benadeelde gecompenseerd worden door de vreugde om zijn herstel; voorts stelt dat eiseres sub B ten tijde van het ongeval nog maar de verloofde was van de getroffene, haar huidige echtgenoot, zodat zij, die in haar verwachtingen als verloofde niet is geschaad vermits zij thans met hem gehuwd is, generlei andere vordering kan doen gelden;

Overwegende dat de door Claeys Norbert opgelopen letsels en de gevolgen daarvan door Dr. J. Herman, als deskundige aangesteld bij het voormeld arrest van het Hof van beroep, als volgt worden beschreven :

« ...open hoofdwonde, hersenschudding en fibulafractuur rechts... onmiddellijk afgevoerd naar het A.Z. bleef hij 2 ½ dagen in coma en 14 dagen in toestand van obnubilatie. Na een verblijf van 21 dagen in het ziekenhuis werd hij aan huis verzorgd en hernam op 22-11-1965 zijn werk. Op dat ogenblik leed hij nog aan vertigo, hoogtevrees, dagelijkse hoofdpijnen, paresthesie van het rechterbeen. Op... 28-6-1967 waren de hogervermelde symptomen nog aanwezig, doch in veel geringere mate... neurologische, oculaire en oto-vestibulaire onderzoeken zijn echter negatief... volledige werkonbekwaamheid vanaf 21-1-1965 tot 22-11-1965... daarna werkhervatting met bestaan van licht post-commotioneel syndroom... gedurende een volledig jaar volgend op het ongeval, d.i. 10 % gedurende 8 maanden... vanaf 1 jaar na het ongeval bestendige gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid van 5 % » ;

Overwegende dat eisers zelf mededelen dat de strafrechter nog geen uitspraak heeft gedaan over de omvang van de schadevergoeding ten behoeve van Claeys Norbert ;

Overwegende dat zij stellen schade te hebben geleden door het zien lijden van een dierbaar persoon en ten bewijze daarvan o.m. aanvoeren :

1) dat eiser tweemaal per dag zijn zoon ging bezoeken en zelfs vijf dagen verlof nam ; 2) dat eiseres sub A, de moeder, zo sterk onder de indruk was dat zij zelf doktershulp heeft nodig gehad van 21-7-1965 tot 19-8-1965 wegens zenuwshock (kosten : 581 frank) en 3) dat hun dochter Christiane Claeys om die reden naar huis is moeten komen en haar dienst heeft moeten verlaten ;

Overwegende dat geen vergoeding wordt gevraagd voor materiële of vermogensschade ;

Overwegende dat de rechtspraak om verschillende redenen geen materiële vergoeding toewijst ter genoegdoening van morele schade die verwanten van de getroffene stellen te hebben geleden, behoudens buitengewone omstandigheden ;

Overwegende dat die redenen onder meer zijn : 1) morele schade is moeilijk op geld te waarderen en boet wel eens aan waarde in, wanneer zij met geld wordt vergeleken ; 2) vergoeding in geld voor morele schade is uiteraard niet adequaat, zodat steeds kan worden beweerd dat zij onvoldoende is ; 3) morele schade door terugkaatsing is nog moeilijker te bewijzen, nog subjectiever en nog moeilijker te meten dan de directe morele schade van de getroffene ; 4) in vergelijking met het leed van de getroffene zelf is dat van zijn verwanten en geliefden in de regel gering, zowel naar de duur als naar de diepte ; 5) de vergoeding

beperken tot een principieel bedrag van 1 frank of een ander gering bedrag heeft geen zin, omdat de eiser daarmee geen genoeg zou nemen, terwijl de verweerder dergelijk bedrag nimmer zou betwisten, zodat de gerechtskosten danodeloos zijn gemaakt ; 6) het herstel van de morele schade geschiedt normaal door de natuur zelf : het leed, veroorzaakt door het zien van het leed, anders gezegd het mede-lijden met de getroffene wordt geheeld door het besef dat hij geheel wordt vergoed, zowel moreel als materieel, zowel voor zijn voorbijgaand lijden als voor de blijvende gevolgen ; dat de getroffene geacht moet worden geheel schadeloos te zijn gesteld, vloeit immers uit de door de rechtspraak aanvaarde premisse, dat morele schade met geld kan en moet worden vergoed ; morele schade door terugkaatsing ontstaan kan en wordt in de regel ook door terugkaatsing ongedaan gemaakt ;

Overwegende dat de door eisers aangevoerde omstandigheden niet van die aard zijn dat zij tot een te berekenen vergoeding aanleiding kunnen geven ;

Overwegende dat het niet is bewezen dat zij schade hebben geleden van die aard, dat zij niet is verdwenen door de genezing van de getroffene en door het feit dat deze geheel zal zijn vergoed, wanneer de strafrechter uitspraak zal hebben gedaan over de definitieve vergoeding van de getroffene ;

Overwegende dat het lijden van de getroffene zelf door de toestand van coma en obnubilatie zeker eerder is verzacht ; dat de toestand van tweede eiseres tot zeer weinig dokterskosten aanleiding heeft gegeven en blijkbaar niet zo lang heeft geduurd ; dat het verlof van eerste eiser in juli niet als een ramp kan worden aangemerkt ; dat derde eiseres naderhand met de getroffene in het huwelijk is getreden, zodat ook zij geen morele schade van blijvende aard bewijst ;

Overwegende dat de rechtbank niet ontkent dat eisers om het lot van hun zoon en verloofde diep bekommerd zijn geweest, maar geen aanleiding ziet om dit in een bedrag aan geld te berekenen, terwijl, zoals eerder gezegd, een principiële tegemoetkoming ter zake geen zin heeft ;

Op deze gronden,

de Rechtbank,

Gelet op de artikelen 2, 37 en 41 der wet van 15 juni 1935 op het taalgebruik in gerechtszaken ;

Alle andere conclusies van de hand wijzende ;

Verklaart de vordering ontvankelijk doch niet gegrond ;

Laat de kosten voor rekening van eisers.

NOOT. — Geen hoger beroep.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

EUROPEES RECHT

Eerste lustrum van de « CAHIERS DE DROIT EUROPEEN »

In de Benelux-zaal van het Congrespaleis te Brussel hielden de « Cahiers de droit Européen », ter gelegenheid van hun vijfjarig bestaan, een studiedag, rond het thema: de bijdrage van het communautair recht tot de ontwikkeling van het recht.

Prof. Leon Goffin, hoofdredacteur van het tijdschrift, verwelkomde de congressisten en herinnerde hen aan het belang van een Europese publicatie, waarin zowel rechts-theoretici als -practici hun kennis kunnen uitwisselen.

Om de wisselwerking tussen het communautair recht en het internationaal publiek recht te belichten was Professor P. Pescatore, rechter in het Hof van Justitie der Europese Gemeenschappen, de aangewezen persoon.

Het essentiële onderscheid tussen het internationaal recht en het communautair recht, moet gezocht worden in het fundamentele dogma, waarop het eerste rust, nl. dat van de onverdeelbare nationale souvereiniteit, waaraan het concept van de unitaire vertegenwoordiging van de Staat naar buiten-uit moet worden gekoppeld. Daartegenover staat, wat de basis van het communautair recht betreft, het principe van de deelbare souvereiniteit, die geleid heeft tot nieuwe internationale verhoudingen, gekenmerkt door integratie-bestanddelen, terwijl daarentegen het internationaal recht slechts tot coëxistentie of coöperatie aanleiding kon geven.

Belangrijk in dit opzicht noemde spreker de rol, die vervuld wordt door de communautaire rechtspraak en doctrine. Deze hebben de nadruk gelegd op de begrippen van overdracht en toekenning van bevoegdheid aan de gemeenschappelijke instellingen, die noodzakelijk gepaard gaan met beperking van de nationale souvereiniteit.

Hij aarzde desbetreffend niet een creatief karakter te erkennen, in de Europese Gemeenschappen. Aan deze Gemeenschappen zijn nieuwe machten toevertrouwd, die niet terug te vinden zijn in de nationale souvereiniteiten, waaruit zij oorspronkelijk zijn afgeleid.

Bewijzen hiervan vindt men in de structuren, de bronnen en de jurisdictie, die alle door nieuwe concepten geschaagd zijn.

Kenmerkend voor de structuur van de E.G., is het aantal organen: niet drie, maar vier. In de Raad, samengesteld op basis van het oud, klassiek principe van de internationale vertegenwoordiging, zetelen de lidstaten. Daarnaast bestaan de communautaire organen:

de Hoge Autoriteit en de Commissie, die het gemeenschappelijk belang behartigen; het Parlement en het Sociaal - Economisch Comité, waarin de rechtsonderhorigen vertegenwoordigd zijn; het Hof van Justitie, dat belast is met de vrijwaring van het recht.

Deze analyse toont duidelijk aan dat het communautair stelsel nieuwe structurele constellaties heeft ingevoerd, wat ondenkbaar ware geweest indien men strak was blijven vasthouden aan het principe van de onverdeelbare souvereiniteit en eenheid van de nationale Staat.

Het internationaal recht kent, in verband met de tot standkoming van nieuwe juridische regels, slechts één werkmethode: de overeenkomst. De nadelen hiervan zijn duidelijk: het discontinu karakter ervan; de trage en moeilijke procedure; het gebrek aan efficiëntie en aan soepelheid.

Het communautair stelsel daarentegen heeft een permanente wetgende macht geschapen, wier beslissingen, dank zij het doorbreken van het scherm van de souvereiniteit,

rechtstreeks toepasselijk zijn in de lidstaten en bovendien het nationaal recht primeren.

Ook op het gebied van de jurisdictie stelt men een merkbaar verschil vast tussen het internationaal stelsel en het communautaire; het eerste is niet verplichtend, fragmentarisch en ook niet bindend; de beslissingen van het Hof van Justitie zijn integendeel dwingend, onmiddellijk uitvoerbaar in de lidstaten, en worden verleend door een bestendig zetelend hof.

Professor Pescatore meende te mogen besluiten dat het communautair systeem als model mag dienen voor andere integratie-projecten in de wereld, omdat het gesteund is op wetenschappelijk doordachte gegevens en omdat het aanleiding heeft gegeven tot een weinig beoefende tak van het internationaal recht, die van het integratierecht.

Na deze toespraak ontstond een geanimeerde discussie; Prof. Quadri bekampte heftig de stelling van de deelbaarheid van de nationale souvereiniteit.

Tweede spreker van de voormiddag was de Heer G. Schorr, Professor aan de Universiteit van Innsbruck, die de invloed van het communautair recht op het recht van de arbeid en de sociale zekerheid belichtte. Hij stelde vooreerst vast dat de Europese akkoorden in hoofdzaak een politiek doel nastreven, zodat in de verdragen bijna geen bepalingen kunnen gevonden worden over arbeidsrecht. Er kan niet worden genegeerd dat de algemene Europese politiek een invloed uitoefent op de sociale structuren binnen de lidstaten. De principes van vrije arbeidsvestiging, salariegelijkheid tussen man en vrouw voor gelijk werk, gelijkaardige systemen van betaald-verlof, gelijkbaarheid der salarissen, en dergelijken, zijn hiervan het bewijs.

Bovendien legt art. 118 van het E.E.G.-verdrag aan de Commissie de taak op oplossingen te zoeken voor sociale problemen. Contactpunten kunnen tussen beide sferen dus wel gevonden worden.

Het zoeken naar de gewenste oplossing geeft echter aanleiding tot heel wat problemen. Eerste struikelblok vormt de autonomie der syndicaten en patronale associaties bij het bepalen der werkvoorwaarden. De Commissie moet zich strikt onthouden van elk dirigisme in deze zaken. Toch tracht zij de mobiliteit der werknemers in de hand te werken door de rechten die in één van de landen der gemeenschap verworven werden, ook in de andere landen te doen erkennen. Het steeds meer voorkomend verschijnsel van fusie van ondernemingen, over de grenzen heen, stelt het probleem van de vertegenwoordiging van de belangen der arbeiders binnen die vennootschappen; hiervoor werd nog geen bevredigende oplossing gevonden. De vraag naar professionele opleiding en technische bescherming van het personeel kan evenmin als opgelost worden beschouwd, al werd desbetreffend reeds resultaat bereikt (zie bv. de directieven betreffende de classificatie en de verpakking van gevaarlijke producten).

In dit verband is het zeker niet vermetel te besluiten dat op dit gebied nog heel wat werk te wachten staat.

De namiddagzitting werd geopend door Professor Dr. U. Drobnig, lid van het Max-Planck Instituut te Hamburg. De bijdrage van het gemeenschapsrecht tot het internationaal privaatrecht, d.w.z. tot de wettenconflictenregeling, belichtte hij onder vier aspecten.

De gemeenschappen hebben eigen conflictenregels ontwikkeld; het geografisch toepassingsveld t.o.v. de buiten-

wereld werd begrensd; bepaalde leemten werden aangevuld en voorafgaande vraagpunten opgelost.

Het communautair recht heeft een rechtstreeks effect op de nationale conflictenregeling, omdat art. 7 E.E.G. elke discriminatie op grond van nationaliteit verbiedt; het is volgens Prof. Drobnič duidelijk dat de nationaliteitsconflicten niet volgens de nationale regelen mogen worden behandeld.

Wanneer in België op een aldaar verblijvende Italiaan Italiaans recht wordt toegepast, dan onderwerpt men hem aan een systeem dat verschilt van dat waaraan zijn plaatselijke concurrenten onderworpen zijn, wat discriminatoire effecten kan sorteren.

Het communautair recht heeft ook invloed op de internationale publieke orde van de lidstaten; deze wordt daarvoor uitgebreid.

Tenslotte leidt het Gemeenschapsrecht tot harmoniëren van het internationaal privaatrecht, waardoor de verschillen tussen de nationale wetgevingen worden overbrugd (een internationaal stelsel betreffende goederen, de contracten en delicten).

Onderbroken door een gedachtenwisseling over beide voorgaande referaten, werd de namiddag besloten met de uiteenzetting van Professor C. Champaud, hoogleraar te Rennes, die handelde over het economisch recht.

Het communautair recht wordt, naar zijn finaliteit, gekenmerkt door dezelfde eigenschappen als het (liberaal) economisch recht: de vrijheid wordt door reglementering beschermd, terwijl het recht de industriële en dynamische economie organiseert en dient.

Het gemeenschapsrecht laat zijn invloed verder gelden op het domein van het economisch recht, waar het op verschillende vlakken toepasselijk is (douane-unie, antidumping-regeling, verbod van discriminatie, etc.); de tendens naar uitbreiding van dit domein is duidelijk; er worden immers meer en meer uniforme regelingen uitgewerkt (merken, brevetten; vestigingsrecht; Europees ondernemingsstatuut).

Verder werkt het communautair recht ook de techniek van het economisch recht in de hand. De oorspronkelijke scheiding der machten wordt in de economische wereld getemperd, terwijl de samenwerking tussen de jurist en de econoom onontbeerlijk wordt.

Een nieuwe terminologie moet worden uitgedacht waarbij de juridische exegetische methode als voorbijgestreefd, opzij wordt geschoven. Uiteindelijk dwingt het complex karakter der economische problemen tot het zoeken van concrete oplossingen, die Prof. Champaud als « expertaal » bestempelt: de rechter zal het hem voorgelegd geval grondig onderzoeken en de finaliteit der toepasselijke regelen nagaan om, aan de hand van deze gegevens, als een expert, de zaak te beslechten.

Ook deze toespraak werd gevolgd door een debat, waarbij spreker zijn stellingen nog verduidelijkte.

Het congres werd 's avonds besloten met een banket in de melkerij van het Terkamerenbos.

JEAN MERTENS DE WILMARS.

TIJDSCHRIFTEN

Jura Falconis, jg. 1970 - nr. 4.

Mariën N. en De Schrijver L., De aansprakelijkheid in het vertegenwoordigingsverband. — Kuyps J. en Jonckheere H., De vertegenwoordiging bij de overeenkomst voor een nader te noemen meester. — D'Halluin A. en Huybrechts G., De verantwoordelijkheid van de commissionair-expediteur tegenover de commitent. — Bostoen D. en Van Vrecken D., De reductibiliteit van het makelaarsloon. — Dewolf H., Lanneau P. en Stuyck J., De een-

zijdige beëindiging van de handelsagentuurovereenkomst. — Declercq M. en Joly L., Uitwinningsvergoeding of vergoeding voor cliënteel in de wet van 30 juli 1963 over het statuut van de handelsvertegenwoordigers. — Vande Welle de Ghelcke B. en Haesbrouck E., Het begrip alleenverkoopovereenkomst van onbepaalde duur in de wet van 27 juli 1961.

Belgische Rechtspraak in Handelszaken, jg. 1969 - nr. 11-12.

Rechtspraak.

Tijdschrift van de Vrederechters, jg. 1970 - nr. 3.

Rechtspraak.

De Gemeente, jg. 1970 - nr. 4.

Wouters T. en Deschepper J., Inventaris en analyse van de gemeentelijke voorlichtingsperiodieken in België.

Turnhouts Rechtsleven, jg. 1970 - nr. 1.

Balieleven. — Rechtspraak.

Nederlands Juristenblad, jg. 1970 - nr. 21.

Rutten-Roos A., Nogmaals: schuld van het kind. — Doek J.E., Mishandeling van kinderen (I). — Reijnders J.J., De naamgeving of kwalificatie van het strafbare feit. — Lampe P.P., Tenuitvoerlegging voorwaardelijk opgelegde R.B.R. — van der Tang C.F.M., Max-Planck-Institut für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht. — Brinkhof J.J., Is de juridische opleiding een opleiding tot het establishment?

Ars Aequi, jg. 1970 - nr. 5.

Rascam Abbing E.W., Terbeschikkingstelling, of: hoe de rechter wikt en de regering beschikt. — Schreuder J.C., Retentie buiten de wet?

Advocatenblad, jg. 1970 - nr. 5.

Limperg Th., In memoriam Mr. H. Mulderije. — de Savornin Lohman A.F., De Orde instrument van de politiek? — De Koning-Beij W.L., Herziening echtscheidingsrecht. — Van der Meij W., BTW en buitenlandse cliënt. — Kranenburg B.W., Vijfmaal tien is vijftig.

Tijdschrift voor Vennootschappen, Verenigingen en Stichtingen, jg. 1970 - nr. 5.

Noldus W.J.M., Emissie van aandelen. — Siebel U.R., Reform des deutschen GmbH-Rechts.

Journal des Tribunaux, jg. 1970 - nr. 4703.

Henrard M., Les vacances annuelles.

Recueil Dalloz Sirey (Parijs), jg. 1970 - nr. 19.

Ghestin J., La promesse unilatérale de vente dont l'option ne peut être levée qu'après le décès du promettant est-elle un pacte sur succession future?

Revue Française de Science Politique, jg. 1970 - nr. 3.

Bon Fr., Le référendum du 27 avril 1969: suicide politique ou nécessité stratégique. — Charlot J. et M., Persuasion et politique: les campagnes de Georges Pompidou et Alain Poher. — Lancelot A. et Weill P., L'évolution politique des électeurs français, de février à juin 1969. — Ranger J., L'électorat communiste dans l'élection présidentielle de 1969. — Lancelot M.T. et A., Atlas des élections françaises de 1968 et 1969.